Һүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ. БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...инай 1921 оной ...риин 21-һээ гарана | № 96 (16319) | 1983 оной апрелиин 24, воскресени | Сэн 3 мүнгэн.

«СОЮЗ Т-8» ОНГОСО НИИДЭЛГЭЕЭ ТҮГЭСХЭБЭ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

Космонавтнууд Владимир Георгиевич Титов, Геннадий Михайлович Стрекалов болон Александр Александрович Серебров гэгшэдһээ бүридэһэн «Союз Т-8» гэжэ замбуулинай онгосын экипаж Газартаа бусажа ерэбэ.

«Союз Т-8» гэжэ онгосын буулгагдадаг аппарат 1983 оной апрелиин 22-то Москвагай сагаар 17 час 29 минутада Советскэ Союзай газар дайда дээрэ хараалагдаһан райондо, Аркалык хотоһоо зүүн-хойшоо 50 километртэ буугаа.

Һуухынгаа урда тээ космонавтнууд онгосоёо залан хүтэлжэ, удаань замбуулинай таһалгань амяарлагдажа, двигателиин тормозой түхеэрэлгэ хүдэлгэгдэһэн, приборно-агрегатна таһалгаһаа буулгагдадаг аппарат амяарлагдаһан байгаа.

Атмосферэ соогуур жолоодон бууһанай һүүлээр парашюдай түхеэрэлгэнь хүдэлгэгдэбэ, түхеэрэлгын ашаар буулгагдадаг аппарат дорьбоогүй зөөлэхэнөөр бууһан байгаа.

Космонавтнууд Титов, Стрекалов болон Серебровой бэенүүд һайн.

КРЕМЛЬ СОО БОЛОҺОН БАЯРАЙ СУГЛААН

...үе сагай революционно туг болоһон Ленинэй хэтэ... суртал һургаал бүхы дэлхэйн арадуудта амгалан ...байдал, хүгжэлтэ дэбжэлтэ түхөөдэг гээшэ. Оюун ...бодолто, революционер В. И. Ленинэй суртал һургаал ...рэнэй хэрэгүүд бүхы хүн түрэлтэнэй хуби заяанда ...ьелтэ хэһэн байгаа.

...изм-ленинизм хадаа дэлхэйн пролетариадай, импе... эсэргүүсэн тэмсэдэг, шэнэ байдал зохёон бай... бүхы хүнүүдэй илалта түгэс зэбсэг болодог байгаа. ...е болоно, саашадаашье болохо. Совет хүнүүд ажал ..., хараа түсэбүүдээ Ленинэй зааһан замтай хододоо ...юм. Коммунис партиин, КПСС-эй Центральна Ко... бүхы ажал ябуулга вождиин захяа заабаринуудта ... байлгаар нэбтэрэнхэй.

...Ленинэй түрэһөөр 113 жэлэй ойе манай орон поли... ажалай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда угтаба. ...XXVI съездын хараа түсэбүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэдээ, совет хүнүүд Ильичэй хэтэдээ мүнхэ һургаалнуудаар зоригжон дабшана. Дэлхэйе революционно ёһоор шэнэдхэн хубилгалгада арад зоной дүүргэдэг шиидхэхы үүргэ тухай Ленинэй һанал бодолдо мүнөөдэр бидэ онсо анхаралтайгаар ханданабди.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 113 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан апрелиин 22-то Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо болобо. Москвагай болон Москва шадарай үйлэдбэриин түрүүшүүл, КПСС-эй ветерануud, партийна, совет ба ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, эрдэм, соёлой ажал ябуулагшад, Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгшэд эндэ суглараһан байгаа. Гадаадын дипломадууд, айлшад хабаадаба.

17 час. Нүхэд **Ю. В. Андропов, Г. А. Алиев, М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. Я. Пельше, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, В. В. Кузнецов, П. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, М. В. Зимянин, И. В. Капитонов, К. В. Русаков, Н. И. Рыжков** гэгшэдэй ерэхэдэнь, баярай суглаанда хабаадагшад һууриһаа бодожо, нэрьемэ, удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтаһан байна.

Сириин Коммунис партиин ЦК-гай Генеральна секретарь Х. Багдаш, Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Л. Корвалан, Ирландиин Коммунис партиин Генеральна секретарь М. О. Риордан, Панамын Арадай партиин ЦК-гай Генеральна секретарь Р. Д. Соуса мүн лэ президиумдэ һууба.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэнэрэй орлогшонор, СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай түрүүлэгшэнэр, СССР-эй министрнүүд, КПСС-эй МГК-гай ба МК-гай секретарьнар, ленинскэ партиин ветерануud, промышленностиин ба хүдөө ажахын элитэ мэдээжэ ажалшад, литература болон искусствын ажал ябуулагшад, сэрэгэй начальнигууд, ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд эндэ байгаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь **В. В. Гришин** баярай суглаа нээбэ.

Советскэ Союзай Гимн Кремлиин Съезднүүдэй ордон соогуур һүр жабхалантайгаар соностоно.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **М. С. Горбачев** «Ленинизм—зохёохы мүнхэ һургаал, ажал ябуулгын үнэн зүб хүтэлбэри мүн» гэһэн элидхэл хээ.

Элидхэл ехэ анхаралтайгаар шагнагдажа, удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар нэгэнтэ бэшэ угтагдаһан байна. Баярай суглаанда хабаадагшад һууриһаа бодожо, «Интернационал» гүйсэдхэн дуулаба.

Удаань һайндэрэй ехэ концерт табигдаа.

(ТАСС).

ЛЕНИНИЗМ—ЗОХЁОХЫ МҮНХЭ ҺУРГААЛ, АЖАЛ ЯБУУЛГЫН ҮНЭН ЗҮБ ХҮТЭЛБЭРИ МҮН

В. И. Ленинэй түрэһөөр 113 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Москвада болоһон баярай суглаан дээрэ нүхэр М. С. ГОРБАЧЁВОЙ хэһэн элидхэл

...н 22-ой үдэр дэл... революционно ёһоор ...тын һүлдэ тэм... лоһон нэрэтэй хү... рүү үзэлтэй хүн ...й ухаан бодолые ...нь ээлһэн хүнэй, ...йн-түүхэтэ үргэн ехэ ...гээр һургаалайнь ...н бодото байдалда ...хүнэй — Владимир ...нинэй түрэһэн үдэр ...түүхын календарьта ...оронхойл.

...гэдэндэ үнэтэй һай... үдэрые тэмдэглэхэ ...ндэ оюун ухаан бо... революционер—Ле... хэдь ба багша—Ле... ктябриие зоригжуу... үүлэгша, манай пар... эниие байгуулагша— ...хизаарлашагүй инаг ...үндэлдэг байһанаа ...н дахин элирхэй... лнэбди.

...эй оюун ухаан бо... етарска тэмсэлшын ...эй зориг Лениндэ ...агүйгөөр бүрилдэн ...юм. Тэрэ хадаа ...шэн ангиин аша ту... гүнзэгыгөөр ойлго... ег ба тактик һэн ту... хараата асари ехэ ...рса байһан; зорим... ухаан бодолтой ба ...байдалые сэгнэхэ... эрин зүбөөр бодом... айһан; ажалшадай ...зёохы ёһоной бү... ргадашагүй байһан... хээр этигэдэг, арад ...аһаа гараһан оюун ...мхидхэлшэдые эли... дадаг байһан. Оло... тон нягта холбоо ...байһан Ленин тэ... аан сэдьхэлые, хү... ээлые анхаралтай ...дэжэ абадаг, мүн ...нно тэмсэлэй ба ...байгуулгын тон ...ла асуудалнуудта ...арюунуудые үгэдэг

...рэнэй шабинарта, ...үргэлжэлүүлэгшэдтэ ...мүнхэ үльгэр жэ... Тэрэ хододоо би... Ленин мүнөөшье ...һаа амиды—ма... хүсэн, зэбсэг бага... сэдьхэл хүдэлгэмэ ...дые бидэ ехэ омо... эдэрэлтэйгээр даб... бди.

Энэ жэлдэ Марксын наһа бараһанһаа хойшо зуун жэл гүйсэбэ. Энэ үе саг соо Марксын һургаал үзэгдөө дуулдаагүй ехэ илалтануудые түйлаба. Хүн түрэлтэнэй ажабайдалда болоһон эгээл эрид эгсэ эрьелтын үе саг — хуушанай, дарлан мүлжэлгын обществоһоо шэнэ, социалис обществодо оролгын мүнөөнэй үе саг марксизмын толотомо ехэ илалта болоо бэлэй. Карл Марксын һургаалай түүхэтэ хуби заяанай эгээл иимээр бүрилдэн хүгжэһэндэнь Владимир Ильич Ленинэй дүүргэһэн үүргэ сэгнэшэгүй ехэ юм. Тэрэ хадаа марксизмые ревизионис хазагайруулгануудһаа хамгаалһан, тэрэниие шэнэ, эгээн дээдэ шатада хүгжөөн гаргаһан байгаа.

Ленин ба Маркс ондо ондоо үе сагта ажаһууһан, ажалаһан юм. Зүгөөр түүхэ хадаа тэдэнэй нэрэнүүдые хэтэ мүнхэдэнь холбоо бшуу. Үзэл сурталайнь адли байһаарнь, ажабайдалайнь уг зорилгын нэгэн адли байһаарнь, хүдэлмэришэн ангиие, бүхы дэлхэйн ажалшадые социальна талаарнь сүлөөлхэ хэрэгэй түлөө тэмсэлэйнь нэгэн ниитэ байһаарнь холбоо бшуу.

Марксизм-ленинизм — энэ хадаа хубаагдашагүй нэгэн бүхэли һургаал, ленинизм — энэ хадаа ажабайдалай дундаршагүй эршэ хүсэтэй мүнөө үеын марксизм мүн гэжэ бүхэдэлхэйн-түүхэтэ дүй дүршэл үнэншэмэ тодоор батадхан харуулаа. Ленинизмын үнэн зүб байһые батадхан харуулаад, түүхэ хадаа тэрэниие «буруушаагшадта» ба «шүүмжэлэгшэдтэ» өөрынгөө шиидхэбэри гаргаа һэн. Лениние Марксда, харин Марксые Ленинда зүрюугээр табиха, революционно нэгэн бүхэли һургаалыень амяарлан хубааха гэһэн бүхы һэдэлгэнүүд амжалтагүй байшоо. Ленинизмын «нютагай шэнжэтэй дээрэһээ хизаарлагданги» байһан тухай, тэрэнэй «хуушарһан» тухай худал хуурмаг элдэб эсын үсөөн бэшэ хараа бодолнууд ба сурталнууд үмхирэн хосороо, бутаран һалаа юм. Харин Ленинэй үзэл сурталнууд улам бэелжэ, илалта түйлажа байһаар.

Үнэн бодото байһаараа, зохёохы ёһоной уг удхатай байһаараа, ниитын бодото байдалай нүлөөн доро дам саашадаа хүгжэхэ шадабаритай байһаараа революционно теори зориг бадаруулхы хүсэтэй юм. Марксизм—үндэһэ баримтагүй суртал бэшэ, харин ажал ябуулгаяа эрхилхэ хүтэлбэри мүн гэжэ Ленин өөрөө эсэшэ сусашагүйгөөр онсолон тэмдэглэдэг байгаа. Эгээл тэрээн шэнги, ленинизмшье—үндэһэ баримтагүй зогсошоһон суртал ба бэлэн болгогдоһон заабаринуудай суглуулбари бэшэ, харин диалектикын ёһоор ухааламжалан бодолгын ба шэнжэлгын, бодото байдалые революционно ёһоор шэнэдхэн хубилгалгын теори ба арга метод мүн.

Мүнөө ленинизм гээшэ гансашье научна үнэн бодото зүйлнүүдэй, революционно хараа бодолой бүридэмэл һургаал бэшэ. Энэ хадаа XX зуун жэлэй шэнэлэн хубилгагдаһан дэлхэй өөрөө мүн гээшэ: бүмбэрсэг дэлхэйн хүн зоной гурбанай нэгэ хубида бодото байдалынь болоһон социализм мүн; энэ хадаа социальна ба национальна сүлөөрэлгын замаар дабшадаг хүн түрэлтэнэй хүдэлөөн мүн. Олониитын дэбжэлтэ диилдэшэгүй, тэрэ хадаа марксизм-ленинизмын нээһэн хуулинуудай ёһоор хүгжэдэг шуу.

Ленинизм—СССР-тэ социалис ба коммунис общество байгуулгын туг, партиин политикын үндэһэ һуури мүн. Эхэ оронoймнай нэлэнхы үргэн тала дайда дээгүүр мүнөө КПСС-эй XXVI съездын хараалһан зорилгонуудые дүүргэхэ тушаа горитой ехэ, нэтэрүү шанга хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Оронoймнай үмэнэ табигдажа байгаа зохёон байгуулхы түйлай ехэ зорилгонуудые парти ба арад амжалтатайгаар шиидхэхэ, халима дүүрэн дуоа зоригтой, эршэ хүсэтэй байна.

Ленинэй партиие, тэрэнэй Центральна Комитедые тойроод, совет хүнүүдэй, бүхы нацинууд болон арад үндэһэтэнэй нягтаар жаргаханхай байһаниинь СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойе һайндэрлэлгын үедэ эли тодоор гэршэлэн харуулагдаа бэлэй. Манай обществын бата нэгэдэлынь ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бүгэдэ арадай дэмжэһэндэнь онсо хүсэтэйгөөр харагдаа һэн. Манай арад КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин тушаалда Ю. В. Андроповой һунгагдахада нэгэн һаналтайгаар һайшаан угтаһан байгаа.

Партиин ленинскэ хараа шугам, тэрэнэй дотоодын ба гадаадын политика шууд сэхээр үргэлжэлүүлэгдэнэ гэжэ эдэ шиидхэбэринүүд дээрэһээ совет хүнүүд тоолодог юм. Гүрэнэй ба ажахын зургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа, журам ба гурим бэхижүүлхэ, кадрнуудай харюусалгые дээшэлүүлхэ, хуулинуудые нарин нягтаар сахиха тушаа, оронойнгоо экономическа хүсэ шадалые улам саашадань ехэдхэхэ, Советскэ Союзай, манай союзнигууд ба ханинарай аша туһые найдамтайгаар хангаха тушаа Политбюрогой абадаг хэмжээнүүдые ажалшад бүримүһэн һайшаадаг, дэмжэдэг байна. Тиихэдээ энээниие совет хүнэй һуудал байдал тухай, социалис Эхэ ороной эли болохоор һалбаран мандаха, дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахин хамгаалха тухай партиин гаргадаг эсэшэ сусашагүй анхарал оролдолго мүн гэжэ тоолодог байна бшуу.

Октябриин һүүлээр гаталан гараһан замаа эрьен хараха зуураа, мүнөөнэйнгөө бодото байдалые Ленинэй үзэл сурталтай хододоо зэргэсүүлэн шалгахадаа, бидэ дүүрэн үндэһэ баримтатайгаар иигэжэ хэлэнэбди: Советскэ Союзай Коммунис парти агууехэ Ленинэй һургаалые, захяа заабаринуудые бата найдамтайгаар, нэрэ хүндэтэйгөөр бодото байдал дээрэ бэелүүлнэ.

...НОМИКЫЕ ЭРШЭМТЭЙГЭЭР ХҮГЖӨӨХЫН ТҮЛӨӨ, ...Н ТҮМЭНЭЙ ҮНДЭР БҮТЭЭСЭТЭЙ АЖАЛАЙ ТҮЛӨӨ

Социализм ба ...байгуулха тухай ...—Ленинэй һургаа... шатань мүн. Мүл... инуудай дарлалтын ...лэ байхада, ажа... лис гурим мүндэ... дэг гэһэн К. Марк... нгельсын үндэһэн ...тобшололдо тү... Ленин хадаа хү... ангиин по... засагаа дайлан ...р, зөөри тушаа ...нно ёһоной эрид ...хэнгүйгөөр социа... бжо болохо тухай ...хада харша, марк... ша хараа бодол... йшэлһэн, буруушаа... Шэнэ общество ...ксизмын заабари... зёохы ёһоор хүг... рэ хадаа манай ...р социализм бай... үсэб зохёон табяа

...дээрэ тэрэнэй по... захяа заабаринь бо... шынгээ статьянууд ...дээ Ленинэй сэз... ожэ үгэһэнһөө хой... үнгэрбэ. Шэнэ ажа... байгуулгын түрүүшын бодото алхамуудай дүй дүршэлые социализм ба коммунизм тушаа үргэн ехэ теоретическэ, политическэ хараа бодолнууд тэдээн соо оруулһан юм. Эдэ статьянууд, бэшэгүүд соогоо Ленин Совет гүрэнэй ажал ябуулгын шухалын шухала һалбаринуудые хабаадуулдаг экономическа ба эмхидхэлэй үргэн ехэ харилсаануудые гуримшуулан һайжаруулха тушаа бодото ажал ябуулгын программые дам хүгжөөһэн байгаа.

Ленинэй уридшалан хараалан мэдэдэг хүсэниинь, мүн научна гүн гүнзэгы ухаан бодолынь гайхалтай юм. Тэрээншьегүйгөөр гээгдэнги ороной империалис, хожомынь граждан дайнуудаар, хариин булимтаралгаар голдоо хүрэтэрөө һандаргагдаад байһан, мүн сэрэгэй хүсөөр өөрынгөө зорилгонуудые түйлажа шадаагүй дэлхэйн буржуазин Соведүүдэй залуу республикые экономическа хаалта хашалтаар харшалжа байһан тэрэ хүшэр хүндэ үедэ Ленин хадаа социалис ерээдүй тээшэ дабшаха замые эли тодоор заажа үгөө һэн.

Социализм байгуулгын түрүүшын амжалтануудаар баяжаха, тэдээгээр омогорхохо зуураа, Ленин нэгэн доро хэнһээшье үлүүгээр дутуу дунда зүйлнүүдые, зүрилдөөнүүдые зоримгойгоор элирүүлдэг, ухаансар ёһоор сэгнэдэг, тэдэниие усадхаха, дабан гараха талаар һайса бодомжологдоһон хэмжээнүүдые дурадхадаг байгаа. Тэрэ хадаа экономическа болон социальна зорилгонуудые шиидхэхэдээ, түргэн түүхэй ябадал гаргалгаһаа һэргылдэг, экономикодо боложо байгаа үйлэ хэрэгүүдэй уг удхадань хүрэтэр гүн гүнзэгыгөөр хамааралсахыень, һайн ба муу бүхы талануудыень мэдэхыень, энээнэй үндэһөөр эршэмтэй, лаб найдамтай ябуулга эрхилхыень уряалдаг байгаа.

Агууехэ Ленинэй захяа заабаринуудые бэелүүлэн, манай орон түүхэтэ тон богони болзор соо социальна дэбжэлтын үндэр дээдэ хэмжээндэ гараһан байна. Коммунис партиин хүтэлбэрилдэг арад зоной ажалаар ба оюун бэлигээр эгээл түрүү общество— хүсэн түгэлдэр экономикотой, мүнөө үеын эрдэм наука болон соёл культуратай, арадай бодото засаг түрэтэй ба энэрхы ёһоной түхэл шэнжэтэй ажабайдалтай общество байгуулагдаа бшуу.

Ленинэй теоретическэ суртал һургаал хадаа хүгжэлтэ түгэс социалис обществые нарижуулан һайжаруулха тушаа партиин ябуулдаг хүдэлмэридэхи сэгнэшэгүй ехэ баялиг мүн болоно. Бодото экономическа хуулинуудай эрилтэнүүдые эгээл бүрин дүүрэнээр хараада абаха тухай, түсэблэлгэ ба ажахын тоосоон, эд бараанай-мүнгэнэй харилсаануудые, мүн материальна ба оюун сэдьхэлэй урмашуулгые шалгамараар хэрэглэхэ тухай Ленинэй заабаринууд арадай ажахые хүтэлбэрилхэ тушаа партиин эрхилдэг ажал ябуулгада найдамтай зүб хараа шугам мүнөөшье байһаар. Экономикын асуудалнуудые зохёон бэелүүлгэдэ, ажахын ба соёлой байгуулалтын бодото зорилгонуудые шиидхэлгэдэ Лениндэ адляар хандаха гээшэ манай бүхы кадрнуудта гайхамшагта һургуули мүн болоно.

Ниитын үйлэ хэрэгүүдые шэнжэлхэ ленинскэ арга методтэ үндэһэлэн, КПСС-эй XXVI съезд дээрэ ороной 80-яад онуудай экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдые зохёон табяа һэн. Марксизм-ленинизмын хубилшагүй гол ёһонуудһаа уламжалан, хамтааран ухаалан бодомжолгын үедэ парти хадаа бодото байдалые научна ёһоор согсолдог, өөрынгөө теоретическэ баялигые шэнэ дүрим заабаринуудаар, тобшололнуудаар саг үргэлжэ баяжуулжа байдаг. «Карл Марксын һургаал ба СССР-тэ социализм байгуулгын зарим тэды асуудалнууд» гэһэн нүхэр Ю. В. Андроповой статья дотор оронoймнай ажабайдалай мүнөөнэй шатын онсо илгаанууд, мүнөө үеын ба холын хараата зорилгонуудай шэнжэ шанар али бүхы талаһаа харагдажа үзэгдэһэн байна. Зохёохы удха бодолтой энэ статья экономикые нарижуулан һайжаруулгын, мүн социалис демократиин, бүхы ниитын харилсаануудай гол асуудалнуудые гүн гүнзэгыгөөр, бодото һайнаар тайлбарилан харуулна.

Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын хахадынь дүүрэжэ байна. Тэрэниие бэелүүлгэдэ бага бэшэ амжалтанууд түйлагдаа. Оронoймнай экономическа хүсэ шадал улам ургаа, тэрэнэй өөрыгөө хамгаалха шадабаринь бүри бэхижээ, арад зоной ажабайдалай материальна ба соёлой хэмжээн дам дээшэлээ. Тэрээнтэй хамта парти болбол шиидхэгдээгүй асуудалнуудыешье мэдэжэ байдаг юм. Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлнүүдэй зарим даабаринуудынь дүүргэгдээгүй байна. Энэ хадаа үйлэдбэриин зарим тоонуудай үрэ дүнгүүдтэшье, мүн тэрэнэй ашаг үрэдэшье хабаатай. Энээн тухай КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленум дээрэ ленинскэ ёһоор сэб сэхэ рүүнь, дутагдалнуудта эбсэшэгүй байхаар хэлэгдээ һэн. Манай урагшаа дабшаха хүгжэлтые түргэдхэмөөр арга замууд болон онол методуудые оролдосотой нэтэрүүгээр бэдэрэн хэрэглэхэ гээшэ тус Пленумэй шиидхэбэринүүдэй юрэнхы удхань болоно.

Бүри эмхитэйгээр ба бүтээсэтэйгээр ажаллаха, журам ба гурим бэхижүүлхэ гэһэн Пленумэй уряада ажал хэрэгүүдээрээ харюусан, оронoймнай ажалшад 1983 оной түсэбые дүүргэхын түлөө тэмсэлдээ муу бэшэ эхи табяа. Промышленна үйлэдбэриин эршэ дэлисэ улам ургаа. Үнгэрэгшэ жэлэй нэгэдэхи кварталтай сасуулбал, тэрэнэй продукци 4,7 процентээр, харин ажалай бүтээсэ — 3,9 процентээр ехэ болоо. Һүн ба мяхан эли бодо ехээр худалдагдажа абтаа. Түмэр замай транспортын хүдэлмэри һайжаржа эхилбэ. Совет хүнүүд ленинскэ коммунис субботнигые габшагай ажалаараа тэмдэглэһэн байна.

Түйлаһанаа улам батадхаха, амжалтануудаа дам хүгжөөхэ, энэ жэлэй түсэбүүдые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ—зорилгомнай иимэл даа. Мүнөө иимэ зорилгые ажалша коллектив бүхэнэй, министерствэ бүхэнэй, область, хизаар, республика бүхэнэй урда парти табина. Түсэбтэ даабаринуудые үйлэдбэриин гансашье ниитэ хэмжээнэй талаар бэшэ, мүн бодото зүйлнүүдэй үрэ дүнгүүдээр, хамжааlһан хангалгын, ажалай бүтээсын, продукциин өөрынь үнэ хямдаруулгын ба тэрэнэй шанарые һайжаруулгын талаар дүүргэхэ гээшэ угаа шухала. Энэ хадаа арадай ажахые тэнсүү тааруугаар хүгжөөлгын, ниитын хэрэглэмжые бүрин дүүрэнээр хангалгын зайлашагүй эрилтэ мүн гээшэ.

Мүнөө үеын зорилгонуудые КПСС стратегическэ зорилгонуудта хододоо таһаршагүйгөөр холбон тааралдуулдаг, манай хүгжэлтын гол шэглэлнүүдые үнэн зүбөөр тодорхойлдог юм. Ленинэй бодомжолһоной ёһоор, газар таряалангыешье һэльбэн шэнэлхэ шадалтай машинна томо промышленность социализмын материальна ори гансахан үндэһэ һууринь байжа болохо бшуу. Хүндэ индустриие хүгжөөлгэ экономическа ба социальна бүхы зорилгонуудые шиидхэлгын хэлсээнгүй эрхэ нүхэсэлынь байгаа, байһааршье гээшэ. Эгээл тиимээр, Ленинэй ёһоор, энэ асуудал партиин XXVI съезд дээрэ хаража үзэгдөө һэн.

Эндэ ямар юумэн түрүүшын ээлжээндэ табигданаб? Энэ хадаа ниитын үйлэдбэриие техническэ талаарнь шэнэдхэн зэбсэгжүүлгын, мүнөө үеын технологи хэрэглэлгын, зүйлнүүдэй шанар һайжаруулгын үндэһэ һуури бологшо машина бүтээлгын хэм хэмжээе дээшэлүүлхэ, хүгжэлтыень үргэдхэхэ ябадал мүн болоно. Эсэгэ оронoймнай машина бүтээлгын амжаһан түйлалтанууд арсашагүй. Тиихэтэй хамта арга нөөсэнүүдые ехээр алмаха, арадай ажахын ашаг үрэ түйлаха ябадал найдуулдаг научна олохон нээлтэнүүд, конструкторнуудай ухаалан зохёоһон зүйлнүүд мүнөө энэ һалбариин зарим шатануудай гээгдэлдэ ороһонһоо боложо, мүртэйгөөр нэбтэрүүлэгдэнэгүй. Тиимэһээ машина бүтээлгые булюу түргөөр, али болохоор хүгжөөхэ, бүтээгдэдэг машинанууд болон түхеэрэлгэнүүдые нилээд һайжаруулха гээшэ хүндэ индустриие хүгжөөлгын, мүн арадай ажахын бүхы һалбаринуудай фонднуудые үргэдхэхэ, үндэһөөрнь шэнэлхэ хэрэгтэ тэрэнэй дүүргэдэг шэнэдхэн хубилгахы үүргые шангадхалгын гол хараа зам байгаа, байһааршье.

Холын хараатайгаар һая баталагдаһан СССР-эй энергетикын программые бэелүүлхэ, арадай ажахые түлишын-энергетическэ ба түүхэй эдэй арга нөөсэнүүдээр, металлаар ба хабсаргамал бусад материалнуудаар хангаха, химиие хүгжөөхэ, капитальна барилгадахи ажал хэрэгүүдые һайжаруулха ябадал гол шухала удха шанартай.

Ленинэй ажал ябуулгада аграрна теориин ба аграрна политикын асуудалнууд шухала һуури эзэлдэг байгаа. Тэрэ хадаа ажалша таряашадтай байгуулһан бата бэхи холбоогүйгөөр пролетариадай политическэ илалтые, ниитын томо ажахын замда олон тоото жэжэ ажахынуудые оруулангүйгөөр шэнэ общество байгуулгые, хүгжэлтэ түгэс аграрна секторгүйгөөр социалис экономикые бодомжолдоггүй байһан юм. Хүдөө нютагуудта хэгдэхэ үндэһэн шухала шэнэдхэн хубилалтануудай асуудалнууд Октябриин һүүлээр тэрэнэй бэшэһэн зохёолнууд соо тон нарин нягтаар хараалагдаһан байгаа. СССР-тэ социализм байгуулха ниитэ түсэбэй таһаршагүй хубинь байһан Ленинэй кооперативна түсэб хадаа социализм тээшэ таряашадай дабшаха үнэн зүб ори гансахан замые заажа үгөө бэлэй. Агууехэ энэ түсэбые бодотоор бэелүүлһэн, манай орон дотор колхозно байгуулалтые тогтооһон ушар ленинизмын, партиин аграрна политикын түүхэтэ түйлалта мүн.

Аграрна асуудалаар Ленинэй захяа заабаринууд мүнөөшье удаан болзорой удха шанартай байһан зандаа. Эдэ захяа заабаринууд хадаа хүдөө ажахын үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые дэбжээхэ, хүдөө нютагуудтахи социально-экономическа харилсаануудые нарижуулан һайжаруулха хэрэгтэ зорюулагдаһан партиин ажал ябуулгын научна үндэһэ һууринь мүн болоно. Энэ хадаа манай партиин XXVI съездын, ЦК-гай майн (1982 он) Пленумэй, тэрэшэлэн КПСС-эй ЦК-гай энээнһээ урид болоһон мартын (1965 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд соо эли тодоор харуулагданхай.

Нэгэ жэлэй саада тээ батлан абтаһан СССР-эй Эдеэ хоолой программа хадаа оронойнгоо эдеэ хоолой найдамтай фонд тухай, хүсэжэн жаргаһан социализмын эрхэ бэйдалда хүдөө нютагай түйлаха али болохо дэбжэлтэ тухай ленинскэ үзэл сурталай бодото бэелэлынь мүн болоно. Тэрэнэй дүүргэлтые эгээл хойшолуулашагүй, эгээл шухала зорилго мүн гэжэ Коммунис парти, Совет правительство тоолодог гээшэ.

Мүнөө жэлдэ хүдөө нютагуудта нилээд ехэ хубилалтанууд болобо. ЦК-гай майн Пленумэй зохёон табиһан социально-экономическа, техническэ, эмхидхэлэй шэнжэтэй хэмжээнүүд дүүрэн хэмжээн соогоо бэелүүлэгдэжэ байна. Тэдэнэй зорилгонь—хүдөө ажахын үйлэдбэриие хурдан түргэнөөр хүгжөөлгэдэ туна хүргэхэ ябадал болоно. Колхоз, совхозуудай болон бусад һалбаринуудай, предприятинуудай хүсэлэл оролдолгые нэгэдүүлдэг захиргаанай бүрин эрхэтэ шэнэ демократична зургаанууд энэ хэрэгтэ алба хэхэ үүргэтэй. Худалдан абалгын шэнэ сэнгүүд. Гүрэндэ худалдагдаһан продукциин түлөө тэдээндэ хэгдэдэг нэмэлтэ түлбэри энэл хэрэгтэ зорюулагдана. Гэр байра болон соёлой-ажаһуудалай барилгын хэм хэмжээн үргэдхэгдэнэ, нилээд ехээр үргэдхэгдэнэ. Тиихэлээрээ хүдөөгэй ажалшадай ажабайдалай арга боломжо һайжарха, хүдөөдэ кадрнууд удаан саг соо хүдэлдэг болохо байна.

Бүхы совет хүнүүдэй гол аша туһада хабаатай эдеэ хоолой программа үнэхеэрөөшье бүгэдэ арадай хэрэг мэтээр бэелүүлэгдэдэг байһаниинь угаа шухала. Городуудта, нэн түрүүн томо промышленна түбүүдтэ агропромышленна комплексын захилнуудые болзор соонь дүүргэхын түлөө үргэн ехэ хүдэлөөн дэлгэрээ. КПСС-эй ЦК энэ патриотическа үүсхэлые халуунаар һайшаагаад, манай баатарлиг хүдэлмэришэн анги, промышленностиин, барилгын, транспортын ажалшад СССР-эй Эдеэ хоолой программые бэелүүлгэдэ эрхим хубитаяа оруулха байха гэжэ батаар этигэжэ байһанаа элиохэйлэн мэдүүлнэ.

Эдеэ хоолой асуудалые түргөөр шиидхэхын түлөө гол харюусалгые хүдөө ажахын болон тэрээнтэй холбоотой һалбаринуудай хүдэлмэрилэгшэдэй дааха байһаниинь яһалашье ойлгосотой бэзэ. Мүнөө бүхы агропромышленна комплексдо мүнөө үеын индустриальна үндэһэ һууриин табигдажа байхада, оньһожоруулгын, химизацилгын ба мелиорацилгын хэм хэмжээнэй үргэдхэгдэжэ, ажахыгаа эрхилэлгын шэнэ гуримай нэбтэрүүлэгдэжэ байхада, хүдөө ажахын үйлэдбэридэ сагай уларилай таарамжагүй муу нүлөөе бага болгохын тулада, энэ үйлэдбэриие бүри тогтууритай, ашаг үрэтэй болгохын тулада бодото эрхэ нүхэсэл байгуулагдана.

Центральна Комитет асуудалые иигэжэ табина: хүдөөдэ зорюулжа, майн Пленумэй хараалһан бүхы юумэн—капитальна һомололго, техникэ, химиин хэрэгсэлнүүд, материальна бусад арга нөөсэнүүд—хэлсээнгүйгөөр дүүргэгдэхэ ёһотой. Тиихэтээ хамта, КПСС-эй ЦК-гай болоһон зүблөөн дээрэ нүхэр Ю. В. Андроповой үгэ соогоо онсолон тэмдэглэһэнэй ёһоор, мүнөө бии байгаа материально-техническэ хэрэгсэлнүүдые, мүн гүрэнэй шэнээр эльгээдэг түйлай ехэ хэрэгсэлнүүд болон арга нөөсэнүүдые эрид һайнаар ашаглахын түлөө колхоз, совхозуудай, агропромышленна комплексын бүхы предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ, сагай уларилые, бодото шалтагаанууд гэдэгые урдаа багаар бариха, газар дээрэ ехэ эмхи гуримтай байха, машинануудые, үтэгжүүлгэнүүдые, уһалагдадаг талмайнуудые, тэжээлнүүдые, финансын арга боломжонуудые, үйлэдбэриин бүхы нөөсэнүүдые ашаглаха хэрэгтэ нарин нягта, хэшээлтэй эзэн байха хэрэгтэй. Таряалангай ургасые, фермэнүүдэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ тухай үдэр бүриин тодорхой анхарал оролдолго гаргаябди. Мүнөө эгээл энэ юунһээшье үлүүгээр манда хэрэгтэй бшуу.

Нүхэдүүд! Манай түсэбүүд дотор гол һуури эзэлдэг Эдеэ хоолой программые бэелүүлгээр арад зоной һуудал байдалые һайжаруулгатай холбоотой бүхы зорилгонууд бүтэхэнэ бэшэ ааб даа. Тэдэниие шиидхэхын тула хүн зоной хэрэглэмжые хангадаг, эд бараа үйлэдбэрилдэг һалбаринуудай бүхы комплексдо бүри ехэ анхарал хандуулха шухала. Ниитын бүхы үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлһэнэй үндэһөөр совет хүнүүдэй олон янзын хэрэглэмжые хангаха тээшэ арадай ажахые бүри гүнзэгы ехээр хандуулха гэһэн партиин захяа заабаринуудһаа иимэ эрилтэ уламжалан гарана. Тиигээдшье энэ захяа заабаринууд ажабайдал дээрэ шууд сэхээр оролдосотой нэтэрүүгээр бэелүүлэгдэхэ байна.

Экономическа ба научно-техническэ түгэлдэр хүсэ шадалда түшэглэн, мүнөө гүрэн хадаа гансашье хүдөө ажахыда бэшэ, мүн хүнгэн промышленностьда, химиин һалбаринуудта, худалдаа наймаанда, гэр байрын байдал болон ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгые һайжаруулгада бүри ехэ мүнгэ зөөри зорюулдаг байна.

Бодото дээрээ энэ ямар удхатайб гэхэдэ, ниитын үйлэдбэри шэнэ байгууламжатай боложо байна гээшэ. Энээнэй ашаар хүндэ индустриин саашанхи хүгжэлтые хангаха, мүн эдеэ хоолой бата бэхи бааза байгуулха, хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжые хангаха гэһэн сэхэ шэглэлтэй, ехээр хүгжэнги һалбаринуудай комплекс байгуулха арга олдохо байна. Энэ хадаа хүгжэлтэ түгэс социализмын экономикын бодото эрилтэнүүдтэй, тэрэшэлэн үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые бүтээхэ үүргэ ба эсэсэй зорилго тухай асуудалаар Ленинэй һанамжа бодолнуудтай тааралдана.

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи, 3-дахи нюурнуудта).

ЛЕНИНИЗМ—ЗОХЁОХЫ МҮНХЭ һУРГААЛ, Л
АЖАЛ ЯБУУЛГЫН ҮНЭН ЗҮБ ХҮТЭЛБЭРИ МҮ

(Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдтэ орходоо хэрэглэлэй эдлэлнүүдые уридлуулан ехээр бүтээн гаргадаг болохо гэжэ хараалагданхайнь мэдээжэ. Энэ хараа шугам мүнөө үеын түсэбүүдтэ баримталагдажа, тэрэнэй аша үрэнь харагдаад байна. Гэхэтэй хамта эндэ бүхы арга боломжонууд үшөө ехээр ашаглагдаагүй, бүхы нөөсэнүүд хэрэглэгдээгүй байна. Хүн зон ехэ юумэ худалдан абаха аргатай болонхой. Мүн тэдэнэр мүнөө эд бараа болон туһаламжануудые ехэ эрилтэтэйгээр сэгнэдэг болонхой гэжэ хараада абаха хэрэгтэй. Хэдэн товарнуудай худалдаанда үгы, мүн олон эдлэлнүүдэй муу шанартай байхадань, хүнүүдэй зүгһөө үсөөн бэшэ гомодол гарадаг байха юм.

ЦК-гай Политбюро болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет энээниие хараадаа абана. Арадай хэрэглэлэй эд товарнуудые улам ехээр бүтээн гаргадаг болохо, тэдэнэй ассортимент олошоруулха, шанарыень һайжаруулха талаар хэдэн олон нэмэлтэ хэмжээнүүд мүнөө хараалагданхай. Министерствэнүүд болон зургаанууд, нютагай партийна болон совет органууд эд товарнуудые ехээр бүтээн гаргаха хэрэгые бүри эршэмтэйгээр, бүтэмжэтэйгээр эрхилхэ, хүнгэн, химиин промышленностьда, худалдаа наймаанда, ажаһуудалай талаар үзүүлэгдэдэг туһаламжада зорюулагдадаг капитальна һомололгые һайнаар ашаглаха. мүн эдэ һалбаринуудые техническэ талаар шэнэлхэ ябадал түргэдхэхэ, ажалшадай үдэр бүриин эрилтэ хэрэглэмжые улам гүйсэдөөр хангахын тулада бүхы шухала юумэ хэхэ зэргэтэй.

Нүхэдүүд! Айхабтар ехэ хэмжээнэй үйлэдбэриин болон социально-экономическа иимэ зорилгонуудые нэгэн зэргэ шиидхэхын тулада түбхын түрүүндэ ниитын үйлэдбэриие улам эршэмтэйгээр эрхилхэ шухала. Экономикые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ гол эшэ үндэһэн энээндэ гэжэ парти тоолоно.

Үйлэдбэриие эршэтэйгээр эрхилхэ гээшэ юун бэ гэхэдэ, хүдэлмэриин һуури бүхэндэ, предприяти бүхэндэ, арадай ажахын бүхы һалбаринуудта, тобшоор хэлэбэл, «ниитэ национальна хэмжээгээр» ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ тухай саг үргэлжын оролдолго гаргаха хэрэг болоно. Мүнөө манай ороной үйлэдбэриин айхабтар ехэ хүсэ шадалтай болоод байхадань, тэрэниие гүйсэдөөр ашаглаха, имагтал ажалай бодото хүсэ бэшэ, харин эд бараан болоһон ажалые, станок, машинанууд, түүхэй эд болон материалнуудта бэелһэн ажалые алмаха хэрэгтэй. Имагтал иигэжэ бодото ашаг үрэ түйлажа болохо, юундэб гэхэдэ, ажалай үндэр ехэ бүтээсэ хадаа хэрэглэгдэжэ байгаа нөөсэнүүдые арьбалха болоно бшуу. Хэрбээ үзэгдэлые юрэнхы дээрэнь абажа харабал, продуктын үные доошолуулангүйгөөр ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ гээшэ ушаа удхагүй хэрэг болоно гэжэ Ленин тоолодог һэн.

Ажалай бүтээсые хурдан түргэнөөр дээшэлүүлһэнэйнгээ ашаар лэ совет экономико, аха дүү социалис оронуудай экономико ехэ амжалтануудые түйлаа. Мүн лэ саашадаашье бидэнэр ехэнхинь энээнэй ашаар лэ шиидхэхы амжалтануудые түйлажа шадаха байнабди. Эгээл тиимэһээ арадай ажахыда ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ ябадал түргэдхэхэ тухай асуудал ЦК-гай ноябриин Пленум дээрэ тон хурсаар табигдаһан байна бшуу.

Энээниие тон ойрын сагта түйлахын тулада бии байгаа арга боломжонууд болон нөөсэнүүдые хаа хаанагүй дүүрэнээр ашаглаха, научно-техническэ дэбжэлтын түйлалтануудые эршэтэй түргэнөөр нэбтэрүүлхэ, үйлэдбэри хүтэлбэрилхэ, ажал эмхидхэхэ ба түлөөһыень тодорхойлхо шэнэ арга боломжонуудые бэдэрэн олохо хэрэгтэй. Һүүлэй жэлнүүдтэ ажалшадай өөһэдынь үүсхэлээр щекинскэ онол арга, мүн промышленностьда, бэрилгэдэ ажалые бригадна маягаар эмхидхэлгэ, хүдөөдэхи хамтын подряд гэхэ зэргын ажал хүдэлмэри ба тэрэниие материальна талаар урмашуулгые эмхидхэхэ түрүү түхэл арганууд һүүлэй үедэ мүндэлэн гараһан байна. КПСС-эй ЦК болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет эдэ үнэтэ үүсхэлнүүдые һайшаагаад, бодото байдалда үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гэжэ зууршалаа. Предприяти болон һалбаринуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, совет органууд ба профсоюзай эмхинүүд энэ хэрэгые тон ехэ удха шанартай гэжэ тоолоод, түрүү дүй дүршэлые нэбтэрүүлхэ гээшэ ажахын эрхилхэ ёһо гурим мүн гэжэ харадаг болохо ёһотой.

Мүнөөнэй үйлэдбэридэ ехэ үнэтэй, орёо түхеэрэлгэ хэрэглэгдэдэг, мүн ажалай шэнжэ шанар хубилһан гээшэ. Тиимэһээ экономикодохи хүсэндэ хабаатай бүхы зүйлнүүдтэ —хүдэлмэрилэгшэдэй культурно-техническэ хэмжээндэ, мэргэжэл шадабарида, ухаалан зохёолго болон журам заршамда һураггүй үндэр эрилтэнүүд табигдадаг болонхой. Энээнгүйгөөр ажалай бүтээсэшье дээшэлүүлэгдэхэгүй, продукциин шанаршье һайжаруулагдахагүй юм.

Үйлэдбэридэ гү, али хангалгын һалбарида, юрэ хүдэлмэриинь һуури бүхэндэ хүнэй оролдосогүй муугаар хэһэн хүдэлмэринь ганса ниитын бэшэ, харин тэрэнэй өөрыншье аша туһа дээрэ хэзээ нэгэтэ ямар нэгэн аргаар харагдаха юм. Ушарынь хадаа шанар муутай эд товар ба туһаламжа боложо һөөргөө бусаха байна бшуу. Журам шангадхаха гээшэ хүн бүхэнэй хэрэг. Энэ хадаа бүгэдэндэ, ажалшан бүхэндэ, ямаршье зиндаатай хүтэлбэрилэгшэ бүхэндэ хабаатай.

Экономикын юрэнхы дэбжэлтэ, социалис демократизмын шэнэ түхэл янзануудые хүгжөөлгэ ажалша коллективүүдэй ажал ябуулгые улам эдэбхитэй болгохо хэрэгтэ нягта холбоотой. Ажалша коллективүүд тухай, предприяти, эмхи зургаанууд ба эмхинүүдые хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ тэдэнэй үүргэ дээшэлүүлхэ тухай СССР-эй Хуулиин проект мүнөө орон доторнай зүбшэн хэлсэгдэжэ байна. Иимэ хуули шухала хэрэгтэй, мүн туһатай гэжэ хаа хаанагүй онсолон тэмдэглэгдэнэ. Үйлэдбэриие хүтэлбэрилгэдэ ажалшадые бүри үргэнөөр хабаадуулха тухай Ленинэй һанал бодолой саашанхи хүгжэлтэ болохо зуураа тиимэ Хуули политическэ, социально-экономическа болон хүмүүжүүлгын ехэ удха шанартай байха юм.

Энээнһээ уламжалан, эхин партийна организацинуудай үмэнэ шэнэ зорилгонууд табигдана. Тэдэ хадаа ажалша коллективүүдэй манлайнь болодог. Тиин улам дайшалхы шэнжэтэй, эдэбхи ехэтэй байха бүреэ, үйлэдбэридэхи ажал хэрэгэй түлөө, коллективэй бүхы ажал ябуулгын түлөө коммунистнуудай хубиин харюусалгын улам ехэ байха бүри эхин партийна организацинууд политическэ гол хүсэнэй, олониитые эмхидхэлшэ болон хүмүүжүүлэгшын үүргые улам һайнаар дүүргэхэ байна.

Ниитын ажалай бүтээсые болон экономикын ашаг үрые бүхы хэмжээгээр дээшэлүүлхэ гэһэн партиин хараа шугам арадай ажахы хүтэлбэрилэлгые һайжаруулха гэжэ хараална. Энэ талаар тусхай алхамууд хэгдэжэ байнхай. Гэбэшье нүхэр Ю. В. Андроповой зааһанай ёһоор, «..ажахы эрхилэлгые, хүтэлбэриин түхэл янза болон онол арганyудые һайжаруулха ба шэнэдхэн хубилгаха гэһэн шэглэлтэй манай ажал совет обществын материально-техническэ, социальна болон оюун ухаанай хүгжэлтын түйлагдаһан хэмжээнһээ гээгдээ»

Ажахы эрхилэлгые нарижуулха гол шэглэлнүүдые КПСС-эй Центральна Комитет тодорхойлоо. Мүнөө ниитэ экономическа, ажахын түбэй болон нютагай органуудта, эрдэм ухаанай эмхинүүдтэ болон предприятинуудта ажахы эрхилэлгые улам ашаг үрэ ехэтэй болгохо тушаа тодорхой дурадхалнууд найруулагдажа байнхай. Энэ хүдэлмэри ямар уг зорилготойб гэхэдэ. бодомжолон хараалһан хэмжээнүүдые бэелүүлһэнэй ашаар научно-техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхэ, нөөсэнүүдые арьбалхын түлөө тэмсэл шангадхаха, үндэр бүтээсэтэ ажалые улам һайнаар урмашуулха хэрэг болоно. Түбэй газарһаа хэгдэхэ түсэблэлгэ болон предприятинуудай, нютагай органуудай бээ даагаад ажахые эрхилхэ. Үүсхэл эдэбхи, һүбэлгэн ябуулга гаргаха хэрэгые обществын үмэнэхи экономическа харюусалгатай эгээл эрхим һайнаар тааралдуулха гэһэн хүтэлбэриин шухала асуудалтай энэ илангаяа холбоотой.

Мүн бэшэ бусад ушарнуудтал адли эндэшье Ленинэй зохёолнууд, демократическа централизм тухай тэрэнэй һургаалынь найдамтай түшэг тулгуури болоно. Централизм хадаа нэгэн бүхэли юумэн болоогшо социализмын экономикые эмхидхэхэ эхин зүйл болоно гэжэ Ленин тэрэниие политическэ абьяастайгаар, нарийн этигэлтэйгээр шууд хамгаалдаг байһан юм. Тиигэтэй хамта нютагуудһаа гараһан үүсхэл болон зохёохы ябуулгануудта үргэн зам нээхэ гэжэ уряалдаг бэлэй. Ленин иигэжэ хэлэдэг һэн: «...Манай зорилго юун бэ гэхэдэ, нютагуудта хаа хаанагүй түлхисэ үгэхэ, тэдээндэ эгээл ехэ үүсхэл, эгээл үргэн бээе даанхай ябуулга, эгээл эрэлхэгээр эрхилхэ арга олгохо хэрэг болоно...».

Нүхэдүүд! Экономикын хүгжэлтэдэхи шэнэ шата бүхэн социально-ангиин болон национальна харилсаанда, бүхы политическэ надстройкодо гүнзэгы ехэ хубилалтануудые заатагүй үүсхэдэг, обществын оюун ухаанай хаба шадалые ехэдхэхэ, эрдэм ухаан болон һургуули һудар, литературэ болон искусство хүгжөөхэ хэрэгтэ хүсэтэ түлхисэ болодог. Хүгжэлтэ түгэс социализмын мүнөө үеын шатада боложо байгаа ехэ хубилалтанууд ямар бэ гэхэдэ, ангинууд болон социальна бүлэгүүд улам ойро дүтэ боложо. социальна ажабайдалай бүхы талань улам интернациональна шэнжэтэй болохо, СССР-эй арадуудай аха дүүгэй хани барисаан батадхагдаха, социалис демократи нарижуулагдаха байна. Эдэ бүгэдын юрэнхы үрэ дүнгынь ямар бэ гэхэдэ, баатар арад, ажалшан арад, зохёон байгуулагша арад болоогшо совет арадай социальна болон үзэл сурталай, политическэ жагсаалынь саашадаа батажаха юм.

Оромнай эршэмтэй шанга ажал хүдэлмэриин байдалтай. Ажалай амжалтанууд тухай һайн һайхан мэдээсэлнүүд үдэр бүхэндэ абтана. Шэнэ үүсхэлнүүд мүндэлэн гарана. Бүхэсоюзна мүрысөөнэй манлайда Москвагайхид дабшана. Ниислэл хотымнай ажалшад шэн зоригто, үнэхөөрөө баатарлиг ажалай үльгэр жэшээ хододоо болодог байгаа. «Хэһэн ажалай хэмжээгээр—нэрэ хүндэ, алдар соло» гэһэн уряа доро журам заршам бэхижүүлхын түлөө Москвагай предприятинуудай гаргаһан патриотическа үүсхэлынь бүхы орон дотор дэмжэгдээ.

Олониитын эдэбхитэй ябуулга. социалис мүрысөөнэй үргэн далайса, олон миллион хүнэй үндэр бүтээсэтэ ажал хадаа табан жэлэй гурбадахи жэлэй арадай ажахын түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлхэ, манай урагшаа шууд дабшаха бата нүхэсэл мүн.

дай хиналтые саашадаа шангадхаха, бодото байдалай ямар байһые саг үргэлжэ шалгаха гээшэ тон шухала болоно.

Хэдэн олон хүнүүдэй эмхидхэлэй бодото ажал ябуулга эрхилхын орондо толгойһоо абтаһан элдэб хэмжээнүүдые зохёон бэелүүлжэ, элдэб эсын суглаа зүблөөнүүдые хэрэггүйдэ үнгэргэжэ байдагынь тон тааруугүй ябадал болоно. КПСС-эй ЦК энээниие буруушаана. Парти хадаа ёһын тэды хэхэ, нозог нобшо ябадал гаргаха, хооһон хэлэ дэлгэхэ, эдэбхигүй болхи байха ябадал буруушаажа, эршэтэй шанга ажал хүдэлмэри эрхилхые уряална.

Ленинэй һургаһаар хүдэлмэрилхэ гээшэ юун бэ гэхэдэ, холые хаража ябуулгаяа эрхилхэ, эрдэм ухаанда болон зүб бодомжодо түшэглэхэ, абтаһан шиидхэбэринүүдэйнгээ ямар хойшолонтой байхые уридшалан мэдэхэ хэрэг болоно. Харин энэмнай юун болоноб гэхэдэ, бүхы юумэндэ комплексноор хандаха гэһэн хэрэг болоно. Бүхы экономическа, социальна, кадрова болон оюун сэдьхэлэй ушар болон нүхэсэлнүүдые гүнзэгыгөөр хаража үзэхэ, ажахын ябуулгын бүхы шатануудые али бүхы талаар нэгэдхэн хараха, тодорхой уг зорилго бүхэниие дүүргэхэ эгээл һайн зам олохо, зорилго бүхэниие ондоо зүйлнүүдтэй хамтадхан шиидхэхэ гээшэ мүнөө илангаяа үнэтэй зүйл болоно. Хэрбээ эдэ эрилтэнүүдэй дүүргэгдээгүй һаань, материально-финансово, мүн морально-политическэ талааршье ехэ хохидолдо орохо аюул тохёолдодог.

КПСС-эй ЦК-гай заабаринуудай ёһоор, түсэблэлгын, ажахын болон совет органууд. партийна комитедүүд энэ талаар ехэ хүдэлмэри хэхэ ёһотой. Бии байгаа дүй дүршэлые, эрдэм ухаанай заабаринуудые тон наряар хараада абангүйгөөр, элдэб олон һанамжануудые жэшэжэ үзэнгүйгөөр, хүтэлбэриин органуудай хүдэлмэридэ олон зоной мэдэсэ хэрэглэнгүйгөөр эрхим һайн шиидхэбэринүүдые абахын аргагүй гэжэ хараадаа абаха хэрэгтэй.

Партийна комитедүүд хүтэлбэриин зүб онол арганyудай үльгэр жэшээ харуулха ёһотой. Тэдэнэй ямараар ажалладагһаань, эмхидхэлэй болон суртал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие хэр шадамараар холбожо шададагһаань, коммунистнуудай түрүү үүргые хэр зэргэ үүсхэжэ, олониитэтэй нягта холбоотой болоһонһоонь, кадрнуудтай ябуулдаг хүдэлмэриһөөнь партиин политикые бодото хэрэг дээрэ бэелүүлгэдэ шиидхэхы ехээр дулдыдаха байна.

Хэлэһэн үгөөрнь бэшэ, харин хэһэн хэрэгээрнь хүдэлмэрилэгшэдые сэгнэхэ гэжэ Ленин хододоо онсолон тэмдэглэдэг бэлэй. Хүн тушаалда ороходоол нэрэ хүндэтэй болошодог бэшэ. Тон шанга ажал хүдэлмэри хэжэ. гол шугамаа алдадаггүй, хүн зондо анхаралтайгаар хандадаг. хүтэлбэрилэгшын сэдьхэл бодол ба жэшээтэ ябадалдань тон ехэ эрилтэ табидаг хүн лэ ехэ хүндэтэй болодог шуу.

Парти болон арадай аша туһые гол болгодог, ажалша бэрхэ, хэрэгээ гүнзэгыгөөр мэдэдэг, шэнэ юумые хаража шададаг, өөрынгөө ажал ябуулгада шүүмжэлхы ёһоор хандадаг, үнэн сэхэ хүнүүд лэ бүхы тушаалнуудта байха ёһотой. Имагтал иимэ хүдэлмэрилэгшэдые парти сэгнэдэг. арад зон хүндэлдэг.

Нүхэдүүд! Хүтэлбэриие һайжаруулха, эмхидхэл болон ажал хүдэлмэриин бүтээсые дээшэлүүлхэ, түсэбэй, гүрэнэй болон ажалай журамые һайжаруулха гэһэн партиин хүсэлэл оролдолго. ямар удхатайб гэхэдэ, имагтал элдэб дутагдалнууд болон бэрхэшээлнүүдһээ һалаха бэшэ, харин социалис ёһоной ажабайдалай үндэһэ һуурииень эсэсэй эсэстэ улам батадхаха гэһэн зорилго болоно гэжэ нүхэр Ю. В. Андропов тэмдэглэһэн байна.

Оромнай улам баяжаһаар, арадай байдал улам һайжарһай гэжэ бидэ бүгэдэ хүсэнэбди. Зүгөөр гансал хүсэхэ гээшэ эндэ бага. Имагтал шэн зоригто ажал, ниитын аша туһа тухай хүн бүхэнэй оролдолго үйлэдбэриин хэлбэришэгүй ургалтые, арад зонои байдалаи һайжаралгые хангаха байна.

Үшөө юундэ энээниие тусхайлан тэмдэглэхэ шухалаб гэхэдэ, үйлэдбэриин болон ниитын ажабайдалда шэнэ шэнэ үетэн оролсоно бшуу. Залуушуул эхэ эсэгынгээ сурталай болон ёһо заншалай баялигыень—ажалша бэрхыень, һайнаар ажаһууха, обществодо үнэн сэхээр алба хэхэ эрмэлзэлыень зүн дэгээн абашадаг бэшэ юм. Гэр бүлэ, дунда, дээдэ һургуули. комсомол. профсоюз, арадай депутадуудай Советүүд, ажалша бүхы коллективүүд социалис хүнэй эдэ эрхим шэнжэнүүдые улам эдэбхитэйгээр, зорилго түгэлдэрөөр бүрилдүүлхэ ёһотой.

Социализм ажабайдалдэ сэгнэхэ шэнэ зүйлнүүдые бии болгодог. Хүнэй материальна болон оюун ухаанай ажабайдалые улам түгэлдэр болгохо гэһэн зорилго табиха зуураа, манай общество буржуазна общество мэтэ хамаг юумые миин лэ хэрэглээд байха ябадалые тэсэхэгүй байна. Юундэб гэхэдэ, энэнь хүнэй дүрэн түгэс ажаһуудалыень гутаадаг шуу. Хомхой хобдог ябадалда, зөөри суглуулгада, хонжоо наймаанда хүргэдэггүй, ажалша социалис ёһо заншалда зүришэдэггүй эрилтэ хэрэглэмжэнүүд лэ социалис обществодо таарамжатай.

Гэбэшье манай моральна гол ёһонууд болон хуулинуу-

ОЛОНИИТЭТЭЙ ХОЛБООГОО БЭХИЖҮҮЛХЭ, ХҮДЭЛМЭРИИН ТҮХЭЛ МАЯГ БОЛОН ОНОЛ АРГАНУУДЫЕ НАРИЖУУЛХА

Нүхэдүүд! Социализм болбол ажалшадай өөһэдынь хэрэг, олон миллион хүнэй зохёохы ажал ябуулга мүн. Арад зоной ажалай болон политическэ эдэбхиин асари ехэ дэбжэлтэ, социализмын амжалтын түлөө үнэн зүрхэнһөө олониитын оролдохо гээшэ манай обществын дэбжэлтые түгэс хүсэтэйгөөр түргэдхэдэг зүйлнүүд мүн. Үзэл сурталай, ёһо заншалай талаар бидэнэр Совет засагай түрүүшын үдэрһөө эхилээд, бүгэдэнһөө хүсэтэйбди гэжэ Ленин омогорхон тэмдэглээ һэн. «Энэ хадаа хэрэг дээрэ шалгагдаа, үгөөр бэшэ, харин хэрэгээр баталагдаа, тиигээд энэ нэгэ дахин баталагдаад байна. тиин харин түүхын ямар нэгэн ёһоор хубилха болоо һаань, нэгэнтэ бэшэ баталан харуулагдаха бэзэ».

Үнэхөөрөө түүхэ энээниие нэгэнтэ бэшэ баталан харуулһан байна. Социализмын үзэл сурталай, мүн моральна хүсэниинь түүхын эрид шанга үенүүдтэ шалгагдаһан байгаа бшуу. Индустриализаци болон коллективизациин жэлнүүдтэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай болон дайнай һүүлээрхи һэргээн бодхоолгын шэрүүн шанга туршалгануудта тэрэ харагдаа. Мүнөөшье, социалис байгуулалтын мүнөөнэй шатада үзэл сурталдаа үнэн сэхэ байха, ушар ёһо эрхимээр мэдэхэ гээшэ совет обществын айхабтар ехэ баялигынь байһаар.

Ангиин тулалдаанууд болон зохёохы шанга ажалда парти болон арадай нэгэдэл бүридэн бэхижэжэ, хатуужаа. Парти арад зонһоо амяараа байжа шадахагүй, харин арад зон хадаа ленинскэ партиие найдамтай манлаймнай, сэсэн мэргэн багша ба шалгардамал вождьмнай, манай аша туһые шууд харюулагша хүсэн гэжэ тоолодог юм. Партиин үзэл сурталай, политическэ болон эмхидхэлэй нэгэдэл, арад зонтой тэрэнэй таһаршагүй холбоон социализмын бата бэхи байха эшэ үндэһэн, манай бүхы илалтануудай бата нүхэсэл мүн.

Ажалшадай этигэл найдабариие айхабтар хүндэтэйдэ тоолохо зуураа, КПСС коммунистнуудта үндэр ехэ эрилтэнүүдые табидаг, партиин гэшүүн гэһэн нэрэ зэргэ болон удха шанарыень дээшэлүүлхэ тухай саг үргэлжын оролдолго гаргадаг. Социалис обществын хүтэлбэрилхы хүсэн байха зуураа, тэрэ өөрөө арад зонһоо саг үргэлжэ һуралсадаг, олониитын зохёон байгуулхы бурьялма ажалһаа революционно этигэл болон эршэ хүсэеэ олодог.

Тон ехэ хэмжээнэй орёо зорилгонуудаа дүүргэхын тулада коммунистнуудай, хото хүдөөгэй бүхы ажалшадай эдэбхиие саашадань дэбжээхын тулада манай хүдэлмэриин ёһо гуримые, партийна болон гүрэнэй хүтэлбэриин онол арганyудые һайжаруулха гээшэ ехэ удха шанартай. Хүтэлбэриин экономическа ба захиргаанай онол арганyудые хэр зэргэ ехээр хэрэглэхэб, экономическа болон культурна байгуулалтада партийна. гүрэнэй болон ажахын органуудай дүүргэхэ үүргэнь ямар бэ, али бүхы олон янзын ашаг туһые хайшан гэжэ эгээл эрхимээр хараадаа абаад. ниитын зорилгодо ашаглахаб, хүдэлмэридөө ехэ эмхидхэл болон һайн аша үрэ юугээр. хайшан гэжэ түйлахаб гэһэн эдэ бүхы асуудалнууд тушаа Владимир Ильич саг үргэлжэ оролдолго гаргадаг байһан юм.

Эдэ асуудалнуудые теориин талаар шиидхэн, зохёон найруулһан заабаринуудаа бодото хэрэг дээрэ шалган, Ленин хүтэлбэрилхы ажал ябуулгын шэнэ ёһо гурим бии болгоһон юм. Энэ ёһо гуримда манай үзэл суртал болон политикын революционно шэнжэнь, эрдэм ухаанай үндэһэниинь, энэрхы талань, социалис хубилалтануудай элдэб олон янзын дүй дүршэл бэелһэн байна. Эгээл тиимэһээ хүтэлбэриин ленинскэ ёһо гурим ажал хүдэлмэриингөө түхэл янза болон онол арганyудые нарижуулхадамнай, эрхим һайн үльгэр жэшээ манда боложо үгэдэг. «Нэрэ хүндын хүсөөр. эршэ хүсэтэйгөөр, ехэ дүй дүршэлэй, элдэб олон талын ябуулгын, ехэ бэлиг шадабаринь үүдэнһээ» ябуулгаяа эрхилхэ гэһэн эрилтэ тэрэ табидаг бэлэй.

Ленинскэ ёһоор хүдэлмэрилхэ гээшэ ниитэ гүрэнэй, ниитэ арадай ашаг туһые түбхын түрүүндэ эгээл гол болгожо хараха ябадал болоно. Энэ яахадаа илангаяа шухалаб гэхэдэ, оронаймнай арадай ажахыдахи холбоонууд улам орёо болоно, тиихэдэ ехэ ехэ социально-экономическа болон территориальна-үйлэдбэриин программануудые бэелүүлхэ ябадал олон һалбаринуудай, республика, хизаар болон областьнуудай аша туһада хабаатай байдаг. Ниитын аша туһые гүнзэгыгөөр ойлгоһоной, бүхы хүсэлэл оролдолгоёо нэгэдхэн, һайнаар тааралдуулһанай үндэһөөр лэ тэдэниие амжалтатайгаар бэелүүлжэ болохо.

һалбаряар хүтэлбэрилхэ ёһо гуримые нарижуулан. нютагай органуудай үүргэ болон харюусалгые дээшэлүүлхэ зуураа, бидэнэр ниитэ гүрэнэй аша туһые гол болгон баримталдаг байнабди. Ушар тиимэһээ ехэ, багашье хэрэгтэ, ажахын болон хүмүүжүүлгын асуудалнуудаар түбхын түрүүндэ бүгэдэ арадай хэмжээгээр үрэ дүн түйлаха, имагтал өөрынгөө зургаанай гү, али нютагай тала хараха ябадалда эрид эсэргүүсэхэ гэһэн эрилтэ бидэндэ табигдана.

Ленинскэ ёһоор хүдэлмэрилхэ гээшэ ёһотой эмхидхэлтэй байха, ажал хүдэлмэридөө шударгы, уг зорилгоёо һайн мэдэхэ хэрэг болоно. Эдэ большевик шэнжэнүүд манай бүхы бүтээлнүүдтэ хододоо хурсэ тодоор харагдадаг байгаа.

Тодорхой ажал хэрэг бүтээхэ, социалис һүбэлгэн ябуулга хэхэ, табигдаһан зорилгонуудые зохёохы ухамайгаар шиидхэхэ гээшэ манай бүхы хүдэлмэриин аша үрэтэй байха зайлашагүй эрхэ нүхэсэл мүн. Энэ тэрэ дутагдалнууд бии гэжэ дурдажал байхагүй, ямар нэгэн үрэ дүн юундэ түйлаагүйб гэжэ тайлбарилха элдэб шалтагаануудые бэдэрхэгүй, харин бүхы һаад бэрхэшээлнүүдые дабаха. түрүү дүй дүршэлые ухаансараар, нэтэрүүгээр халан абаха. юрэ эрхим һайн жэшээтэ хүдэлмэриие дууряаха хэрэгтэй. Хэлэһэн үгэдөө хододоо эзэн байха: нэгэ эхилһэн хэрэгээ эсэстэнь хүргэхэ. үгэеэ үгэбэл —дүүргэхэ, хараалһан түсэбүүдээ ба абаһан уялгануудаа бэелүүлхэ гэһэн эрилтые хүн бүхэн заатагүй дүүргэдэг болохо ёһотой.

Энээн тухай юундэ хэлэхэ хэрэгтэйб гэхэдэ, хүдэлмэриин олон участогуудта харюусалгагүй ябадал, ажал хэрэгтээ халирхайгаар хандалга үзэгдэдэг. Харин энээнһээ уламжалан, түсэбүүдтэ заһабари оруулха, материальна хэрэгсэлнүүдые хэрэггүйдэ хосороохо, хүсэтэ түхеэрэлгэ хэрэглэхэгүй, мүн заримдаа хуурмаг мэдээнүүдые үгэжэ, бодото байдалые һайжаруулан харуулха гэһэн ехэ дутагдалнууд үсөөн бэшэ үзэгдэдэг юм. Эгээл тиимэһээ парти болон правительствын заабаринуудай дүүргэлтые хойноһоо партийна болон ара-

ЭБ НАЙРАМДАЛЫЕ АРШАЛАН ХАМГААЛХА БҮРИ ШУХАЛА ЗОРИЛГО МҮНӨӨ БАЙ

Нүхэдүүд! Эб найрамдалые сахин хамгаалхын, бэхижүүлхын тула КПСС-эй Центральна Комитет болон Совет правительство асари ехэ хүдэлмэри ябуулна. XXVI съездын хараа шугамые бодотоор бэелүүлэн, 80-дахи онуудай Эб найрамдалта программые бэелүүлхэ хэрэгые түйлажа, бидэ уласхоорондын харилсаае бүтэмжэтэй һайнаар эмхидхэхын түлөө, нэн түрүүн дайе зайсуулан сарахын түлөө тэмсэнэбди. Нүхэр Ю. В. Андроповой найруулһан совет эб найрамдалта һүүлэй үүсхэлнүүд шахардуу байдалые һуларуулха хүсэлэнтэй байһанаа үнэн зүрхэнһөө мэдүүлнэ, уласхоорондын байдалда амгалан тайбанаар зэргэ оршолгын ёһо гуримуудые баталхын тула шэнэ арга боломжонуудые нээнэ.

Агууехэ Ленинэй захяа заабаринууд Советскэ Союзай алхам бүхэндэ, манай үүсхэл эдэбхи бүхэндэ бэелүүлэгдэнэ. Эб найрамдалай ленинскэ стратеги, социалис гадаадын политикын ленинскэ гол ёһонууд КПСС-эй ба Совет гүрэнэй уласхоорондын бүхы ажал ябуулгые тодорхойлно.

Бидэнэй ажаһуужа байһан жэлнүүд гадаадын оршон байдалда ангиин шанга тэмсэлэй үе саг боложо, түүхэдэ орохо юм. Хоёр хараа шэглэл, уласхоорондын харилсаануудта, тад ондоо хоёр хандаса эндэ яаха аргагүй хурсаар зүришэнэ.

Мүнөө үеын тон гол шухала асуудалда—дайн ба эб найрамдал тухай асуудалда империализмын эгээл ээрхэг түримхэй хүсэнүүдэй дээрэлхы балмад хандаса мүнөө үеын уласхоорондын байдалай орёо түгшүүрилтэй байлгын гол шалтагаан болоно. «...Хэрбээ мүнөөнэй обществын ангиин хёмороо зүрилдөөе хараада абахагүй болоо һаамнай, — гэжэ Ленин заадаг байгаа, — дайн ба эб найрамдал тухай асуудал зүбөөр табигдажа шадагдахагүй байна...» Империалис хархис этэгээдүүд али бүхы багуудаар бээе далдалжа магадгүй, гэбэшье мүнөө тэдэнэй гадаадын политическэ хараа шэглэлэй гансал өөһэдынь ангиин аша туһаар баримталагдаһыень далдалан нюужа шадахагүй байна.

Арадта зүрюу харша империалис хараа шэглэл шадаалһаа баяжаха, дарлалта мүлжэлгын обществые сахин хамгаалха, дэлхэйн арадуудые дарлан мүлжэхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэлгэдэ үндэһэлнэ. Империализм болон тэрэниие дабшуулһан политикын хүсэнүүдые Ленинэй тодорхойлһон ушар мүнөөшье удха шанараа гээгээгүй байһаар.

Капиталис байгуулалта гүнзэгы ехээр доройтон унажа байна. Энэнь буржуазна обществын экономико болон политикада, материальна ба оюун ухаан бодолой ажабайдалда сэхэ хабаатай. Ажал болон мүнгэ зөөриин хоорондохи, империалис болон сүлөөрһэн гүрэнүүдэй хоорондохи, капиталис оронуудай хүсэнүүдэй түбүүдэй хоорондохи, хёмороон зүришэлдөөнүүд улам хурсадана. Дотоодын хёмороо зүришэлдөөнүүдһээ, тэрэнэй хүгжэлтын гүн гүнзэгы удхаһаа бэшэ, харин социализмһаа, тэрэнэй уласхоорондын политикаһаа уламжалан, дарлагшадай обществын стратегическэ хүсэ шадал һуларжа байна гэжэ ушар ёһо ойлгохо дурагүй империалис буржуазиин бүлэгөөрхид тоолоно бшуу.

Иимэ эрхэ байдалда США-гай зонхилхы бүлэгөөрхидтэ, Ленинэй хэлэһэнэй ёһоор, «сэрэгэй парти» булижа, хархис хараа шэглэл илан мандадаг гээшэ. «Сэрэгэй парти» өөртөө иигэжэ хэлэдэг: саашанхи хойшолонгуудыень хараада абангүй, хүсэеэ дары хэрэглэхэ шухала» Империализмын, нэн түрүүн американ империализмын эгээл ээрхэг түримхэй бүлэгөөрхид доройтон уналгаһаа гарахые һэдэжэ, социализмын түүхэтэ хүгжэлтэдэ зүришэжэ, буу зэбсэгүүдые бүтээлгын, сэрэгэй аюулые үргэдхэлгын замда гарана.

Империализмын ээрхэг түримхэй һанаашалганууд нэн түрүүн Советскэ Союзда, бүхы социалис хани нэгэдэлтэ оронуудта эсэргүүгээр шэглүүлэгдэнхэй байна. Экономическа хашалта харшалалтанууд, олониитые айлган һүрдөөхэ ябадал, коммунизмда эсэргүү «хэрээһэтэ добтолго» эмхидхэхэ һэдэлгэнүүд, социалис гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсалга, жэшээнь, Польшодол адли контрреволюционно «табадахи колонные» «тэжээлгэ» — эдэ бүгэдэ бодото байдал, арсашагүй ушар баримтанууд мүн болоно.

Империалис хархис хүсэнүүд түүхын хүгжэлтые шэнээр хубилгажа, дэлхэйн социализмые хашаха, арадуудай сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ һаад ушаруулха гэжэ нэгэнтэ бэшэ оролдодог байна. Хэрбээ бодото дээрээ хараа шэглэлһээ хадуураагүй һаатнай, дайн дажар һүжэрэн хүгжэхэдөө болохо гэһэн заналта социализмда эсэргүүгээр хэгдэнэ. Дэлхэй дээрэ империализмын зонхилолгодо бээе тушааха, үгышье гэбэл, дэлхэйн дайе һүжэрөөн дэбэргэхэ гээшэ уймар тэнэг, һүрөөтэй муухай юумэн болоно.

Империализмын политикада, империалис хандасада зүрюу харша уласхоорондын асуудалнуудта манай социалис хандаса үргэн ниитэ ажалшадай үндэһэн аша туһые бэелүүлнэ. Социальна хүгжэлтэ дэбжэлтые зогсоожо болохогүй. хүн түрэлтэнэй социализмда дамжан оролгын түүхэтэ хүгжэлтэдэ һаад ушаруулжа шадахагүй байһандань найданабди. Социализм хадаа амгалан тайбан байдал мүн.

Дай жүрөөдэһэн, буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээхые оролдоһон, уласхоорондын байдалые орёо бэрхэшээлтэй болгоһон хүсэнүүд Советскэ Союзда, аха дүү социалис оронуудта үгы юм. Эб найрамдал, шахардуу байдалые һуларуулга, бүгэдэ ниитын аюулгүй байдал, али алиндань ашатай туһатай, үнэн зүб харилсаа холбоон, социальна ба национальна хүгжэлтын талаар, хуби заяагаа өөһэдөө тодорхойлхо талаар арадуудай эрхэнүүдэй эбдэршэгүй бата байлга — эдэ бүгэдэ манай тодо һонор уг зорилгонууд болоно. КПСС-эй найруулан зохёоһон Эб найрамдалта программа хадаа уласхоорондын байдалые шууд сэхээр һайжаруулхын түлөө тэмсэлдэ найдамтай компас байгаа, саашадаашье байха юм гэжэ Леонид Ильич Брежнев XXVI съезд дээрэ ЦК-гай тоосоото элидхэл хэхэдээ, хэлээ һэн.

Аха дүү социалис гүрэнүүдэй улам бэхижэжэ байгаа нэгэдэл, тэдэнэй нягта жагсаал, марксизм-ленинизмын ба социалис интернационализмын гол ёһонуудта үнэн сэхэ байлга хадаа эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ шухалын шухала нүхэсэл болоно. Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Политическэ зүбшэлэлгын комитедэй Прагада болоһон зүблөөн дайн дажарые зайсуулан сараха хүсэлэнтэй байһанаа үшөө дахин элирхэйлэн харуулаа.

Мүнөө тон шэнэ, һураггүй аюултай шатадаа орожо байһан буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха гээшэ дайн байлдаае зайсуулан сарахын түлөө тэмсэлэй гол зорилго болоно гэжэ тоолонобди. Арадуудай ажабайдалай аша туһые тоонгүй, США-гай захиргаан ядерна буу зэбсэгүүдэй нөөсэнүүдые саашадань заха хизааргүйгөөр үргэдхэжэ, бүхы түхэлэй стратегическэ буу зэбсэгүүдые ехээр бүтээн гаргажа, харюусалгагүй хэрэг бэелүүлнэл. «Нулевой вариант», «забһарай шиидхэбэри» болон бусад худал хуурмаг мэхэ гохоор далдалагдажа, американ милитаристнууд дундуур зайда хэрэглэгдэхэ ракетэнүүдээ Баруун Европодо яажашье һаань тараан тодхохые оролдоно. Тиигэжэ тэндэхи хүнүүдые США-гай ядерна буу зэбсэгэй «барьяанда» абана бшуу. Ядерна буу зэбсэг түрүүлэн хэрэглэхэгүй гэһэн Советскэ Союзай нэгэ талаһаа абаһан алхамда Холбоото Штадууд болон тэрэнэй НАТО-гай ханинар мүнөө болотор харюу үгөөгүй байһаар.

Хүсэнүүдэй тэнсүүриие буруу һүргэхын тула үнгэргэгдэжэ байһан хөөрэлдөөнүүдые хэрэглэхэ гэһэн һэдэлгэнүүдые США-гай гаргажа байгаашье һаань, Советскэ Союз буу зэбсэгүүдые иимэр хо-

ЛЕНИНИЗМ—ЗОХЁОХЫ МҮНХЭ ҺУРГААЛ, …НЖАЛ ЯБУУЛГЫН ҮНЭН ЗҮБ ХҮТЭЛБЭРИ МҮН

…карта эсэргүүгээр …дэлхэй дээрэ дэл- …ан хүсэтэ хүдэ- …аймнай онсо зүйл …ин аймшагтай ехэ …агтал үргэн оло- …ниие бултанhaa хүн- …дэг юм…» гэhэн …нүүд дайн дажа- …лэн соностоно. …йсуулан сараха!» …Европоор таража, …үүряатаад, бүхы …эргүүр соностожо

…айн дажарта эсэр- …н уласхоорондын …үлөө ехэтэй эрхэ …н. США-гай ба …бусад оронуудай …бүлэгөөрхид буу …бүтээн гаргалга- …Баруун Европодо …ракетэнүүдые та-

(Эхининь 1-дэхи, …нюурнуудта).

раан тодхолгодо эсэргүү ниитын хүсэнүүдэй тэмсэлые хараада абаха ушартай болоно. Эдэ тэмсэл ниитын ухаан бодолой, олониитын үүсхэл эдэбхиин шэнэ хэмжээндэ гаража байhые элирхэйлэн харуулна.

Коммунистнууд болон социал-демокрадууд, христиануудба либералнууд, профсоюзай, шажан мүргэлэй, эхэнэрнүүдэй, залуушуулай болон бусад эмхинүүд эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ ехэнхидээ элдэб политическэ, үзэл сурталай харзаа шэглэлтэйгээр хандадаг байна. Гэбэшье хүн түрэлтэндэ зүрюу харшаар дай жүрөөдэгшэдэй үүдхэн бэлдэжэ байhан аюул усалые тэдэнэр зайсуулан сараха гэhэн ниитэ уг зорилготой юм. Энэ зорилго бэелүүлэгдэхэ аргатай гэhэн этигэл найдал улам бэхижэнэ. Дайн байлдаан зайсуулан саргадаха аргатай, саргадахашье ёhотой.

Манай нүхэд — коммунистнууд дайнда эсэргүү тэмсэлшэдэй түрүү зэргэдэ дабшана. Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинууд термоядерна дайе сарахын түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэнэ, дайнай аюулда эсэргүү олониитэ арадай тэмсэлые эдэбхижүүлнэ, империализм лэ дайнай социальна үндэhэ hуурииe табина гэжэ шууд сэхээр заана.

Бүлэглэлнүүдтэ хабаадаггүй оронуудай хүдэлөөнэй Делидэ болоhон конференци дээрэ батадхагдаhан дайнда эсэргүү, империализмда эсэргүү, колониализмда эсэргүү хараа шэглэл бидэнэртэ дүтэ юм. Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгада, дайнай аюулда эсэргүү тэмсэлтэй, нягта холбоотой байбал, политическэ ба экономическа талаараа бэеэ дааhан байдалтай болижо шадаха, национальна экономикоёо дээшэлүүлхэ, уласхоорондын экономическа харилсаае демократическа ёhoop шэнэдхэн хубилгаха аргатай байhанаа сүлөөрhэн гүрэнүүдэй бүхы хүн зон hайн ойлгоно.

Манай эб найрамдалта үүсхэлнүүдтэй ханинарайамнай үзэл бодолнуудтай ниитэ нэгэн шэглэлтэй байжа, тэдэнэй зүгhөө дэмжэгдэдэгыень сэдьхэлээ ханан тэмдэглэнэбди. Советскэ Союзай 60 жэлэй ойе hайндэрлэлгын үдэрнүүдтэ коммунис ба хүдэлмэришэнэй, революционно-демократическа, национально-патриотическа ба бусад партинуудай түлөөлэгшэд энээн тухай хэлээ hэн. Варшавска Договорой гэшүүн-гүрэнүүдэй Политическэ зүбшэлэлгын комитедэй Прагада найрууhан дурадхалнуудые үргэнөөр hайшаалга энээниие элирхэйлэн гэршэлнэ.

Хүн зониие шоо үзэhэн империализмын хараа шэглэлдэ дабагдашагүй хаалта табиха гээшэ түүхэтэ харюусалгамнай болоно гэжэ манай парти тоолоно. Гансал совет арадай болон социалис оронуудай аха дүү арадуудай аюулгүй байдал тухай бэшэ, харин бүхы дэбжэлтын ерээдүй тухай анхарал оролдолго бидэниие хүтэлнэ. Эб найрамдалые бэхижүүлхэ гээшэ уласхоорондын харилсаанай ерээдүйдэ замыень зааhан хараа шэглэл болоно. Уласхоорондын байдалай түгшүүрилые hулаpуулхын түлөө, бүхы гүрэнүүдтэй, тэрэ тоодо Холбоото Штадуудтай бүтэмжэтэй hайн харилсаа тогтоохын түлөө СССР тэмсэнэ.

Эб найрамдалые аршалан хамгаалхаhaa уласхоорондын оршондо үлүү шухала зорилго мүнөө байхагүй гэhэн паотиин XXVI съездын залан сэхэ тобшололые хүтэлбэри болгонобди. Үнэн сэхэ ленинецүүд байhан бидэнэр эб найрамдалай хэрэгэй илан мандахын аша туhада, хүн түрэлтэндэ амгалан тайбан ерээдүйн байдал хангахын аша туhада хүсэ шадалаа гамнахагүйбди!

Хүндэтэ нүхэдүүд! Энэ жэлдэ Ленинэй түрэhэн үдэр РСДРП-гэй II съездын 80 жэлэй ойтой тудалдаба. Ленинэй гол алдар габьяа юун бэ гэхэдэ, имагтал тиихэдэ парти байгуулха гэhэн hанал бодолынь бодотоор бэелүүлэгдэhэн байгаа. Тэрэ гэhэнhээ хойшо бидэнэртэ Ленин парти хоёр таhаршагүй холбоотой болонхой. Ленинэй ухаан бодол, Ленинэй хүсэл эрмэлзэл КПСС-эй олон янзын ажал ябуулгада нэбтэрэн бэелүүлэгдээ.

Хүн түрэлтэндэ бии байгаа оюун ухаан бодолой эгээл үнэтэ шухаг зүйлые — гайхамшагта оюун бодолтон болон революционернүүд Марксын, Энгельсэй, Ленинэй үзэл сурталай баялигые түүхэ бидэнэртэ, коммунистнуудта найдажа даалгаhан байна. Мүнөө үедэ дэлхэй дээрэ марксизм-ленинизмын бэелүүлжэ байдаг агууехэ уг зорилгые бидэ нангинаар сахинабди, тэрээгээр омогорхохо ёhooрoo омогорхонобди. Тэрээндэ үндэhэлэн, ажабайдалай эрилтэнүүдтэй таарал-дуулжа, КПСС хүсэн түгэс hургаалые зохёохы ёhoop хүгжөөнэ. Марксизм-ленинизмын коммунис суртал hургаалнууд, илалта түгэс теори ерээдүйдэ харгы замыемнай гэрэлтүүлнэ. Энэ үзэл сурталай туг доро совет арад түүхэтэ илалтануудые туйлаа.

Нүхэдүүд, ехэ, шэнэдхэн hайжаруулгын зорилгонууд урдамнай табигданхай. Хэды орёо бэрхэшээлтэй байгаашье hаань, хэды ехэ хүсэлэл оролдолгонуудые эреэшье hаань, бидэ тэдэниие шиидхэжэ шадахабди. Ленинскэ партиин хүтэлбэрилхы үүргэ, совет арадай зохёон байгуулхы эршэ хүсэн, ленинизмдэ хэлбэришэгүй үнэн сэхэ байлга энээниие гэршэлэн батална.

Хүгжэжэ байдаг мүнхэ hургаал, ажал ябуулгын үнэн зүб хүтэлбэри—ленинизм мандаха болтогой!

Агууехэ совет арадта алдар соло!

Агууехэ Ленинэй байгуулhан Советскэ Союзай Коммунис парти мандаха болтогой!

* * *

Нүхэр М. С. Горбачевой хэhэн элидхэл ехэ анхарaлтайгаар шагнагдажа, удаан үргэлжэлhэн альга ташалгаар нэгэнтэ бэшэ угтагдаhан байна.

(ТАСС).

…РГЫГААР ЯБАХА ДҮРИМҮҮДЫЕ …ЭҺЭНЭЙ ТҮЛӨӨ ЗАХИРГААНАЙ ХАРЮУСАЛГА ТУХАЙ

…ыгаар ябаха дүримүүдые эбдэhэнэй түлөө захир… харюусалгада хабаадуулха тухай» СССР-эй Верхов… …едэй Президиумэй Указ 1983 оной мартын 15-да …н абтаhан байна. Тэрэнь байгша оной сентябриин …эндөө эрхэ юм. Мүнөө хуряангыгаар доро то-…дх.

…лнүүдтэ орон до- …мобильна тран- …гээр хүгжөөгдэжэ …жирнүүдые болон …улам ехэ боло- …изм ба ажалша- …ые улам хүгжөө- …ломжо үргэдэнэ. …ЦК-гай ноябриин …ленумэй шиидхэ- …эрилтын ёhoop …нүүд онсо удха …олоно. …бahан энэ указ …обильна транспор- …рилэгшэдэй дунда …үүлхэ, харгыгаар …нүүдые эбдэхэ яба- …шангадхаха, хү- …н ашаа зөөлгэдэ …үсалhaa hэргылгэ …тэдэй эрхэнүүд …ын хуулита хэ- …хамгаалха хэрэг- …ёhотой.

…ябадалда хориг- …эй гү, али тус- …лгүйгөөр хубил- …рэнэй техническэ …агүй транспорт- …үдэй, ондоогоор …ы түрэлэй авто- …тор ба өөрөө …д машинануудай, …троллейбусай, тэ- …оциклнуудай руль …анай түлөө жо- …урид hануулгада …али гурбаhaа ар- …хүрэтэр яла тү- …ус указ дотор ха-

…мол скоростиие …дхэлэнэй түлөө, …алгые гуримшуул- …эрилтые дүүргээ- …харгын тэмдэгүү- …харгы дээрэхи …эрилтые анха- …гүйн түлөө, хүнүү- …транспортна хэ- …е ахижа урдань …эр хэхэ, харгынуу- …дээрэ, мүн ябадаг газарта зү- …ниитын транспор- …газарай гэрэл- …орнүүдые хэрэглэ- …али транспортна …эй хэрэгсэлнүүд- …р үнгэрэн гара- …хохо дүримүүдые …үлөө, транспортна …олоодохо эрхэгүй …үгэhэнэй түлөө …уридшалан hа- …тэхэ гү, али гур- …н түхэриг хүрэтэр …Хэрбээ эдэ дүри- …жэ, аваарийна бай- …үүлээд гү, жэлэй …иэ юумэ дахинаа …гэмтэ жолоошон …гада гү, али арба- …түхэриг хүрэтэр …Жэлэй туршада …эшэ дахин дүрим …ан 20-hoo 50 тү- …эр яла түлүүлхэ …гаа hара хүрэтэр …хэрэгсэл жолоо- …хаhaргдаха.

…дээгүүр гараха …эбдэhэнэй түлөө …хэрэгсэлнүүдэй …урид hануулгада …али 10-haa 30 хү- …үлэхэ. Дурсагдаг- …ые жэлэй турша- …эбдээд байгаа гээ- …hoo 50 түхэриг хү- …эхэ гү, али зургаа …транспортна хэ- …одохо эрхэhээ ха-

…ябаха дээрэ дүр- …римүүдые эбдэжэ, …хэрэгсэлнүүдые, …ашаа, харгы, …түхеэрэлгэнүү- …ьше эд зөөри hан- …түлөө 20-hoo 50 …тэр яла түлэхэ …транспортна хэ- …лоодохо эрхэhээ …хүрэтэр хаhаргда- …хойшолонгуудтай- …бусад дүримүү-

дые эбдээд байбал 10-haa 30 түхэриг хүрэтэр яла түлэхэ.

Транспортна хэрэгсэлые hогтуугаар жолоодопоной гү, али hогтуу хүндэ жолооень барюулпанай түлөө бодото жолоошон 30-haa 100 түхэриг хүрэтэр яла түлэхэ гэхэ гү, али нэгэ жэл хүрэтэр транспортна хэрэгсэл жолоодохо эрхэhээ хаhагдаха. Жэлэй туршада дахинаа тиимэ юумэ хэhэн жолоошод транспортна хэрэгсэл жолоодохо эрхэhээ нэгэhээ гурбан жэл хүрэтэр хаhагдаха. Транспортна хэдэн түхэлэй хэрэгсэл жолоодохо эрхэтэй жолоошод дээрэ дурсагдагша дүримүүдые эбдээд байбал, бүхы түрэлэй хэрэгсэлнүүдые жолоодохо эрхэhээ хаhагдаха байна.

Дээрэ дурсагдаhан дүримүүдhээ ондоо дүрим эбдээд байhан жолоошон урид hануулгада хүртэхэ гэхэ гү, али гурбан түхэригэй яла түлэхэ.

Тусхай эрхэгүй аад, транспортна хэрэгсэлнүүдые жолоодожо ябаhан хүнүүд 10-haa 30 түхэриг хүрэтэр яла түлэхэ. Тиимэ эрхэгүй ябаад, транспортна хэрэгсэлнүүдые, ашаа, харгы, харгын түхеэрэлгэнүүдые гү, али бусад эд зөөри эбдээд байбал, 20-hoo 50 түхэриг хүрэтэр яла түлэлгөөр хэhээгдэхэ. Транспортна хэрэгсэлнүүдые жолоодохо эрхэгүй аад, машинын рульда hогтуугаар hуужа ябаhан, мүн тэрэшэлэн hогтуу хүндэ жолоодолгыень найдан үгэhэнэй түлөө 30-haa 100 түхэриг хүрэтэр яла түлэхэ.

Транспортна хэрэгсэлнүүдые жолоодожо ябагшадай hогтуу байhаниинь эли, мэдэгдэжэ байгаа hаа, тэдэн машинаяа түргэн холодуулагдажа, hогтуугайнь хэды шэнээн байhыень тодорхоилон гэршэлэлгэдэ абаашагдаха. Жолоошодой hогтуу байhаниие гэршэлүүлхэ хэрэгтэ эльгээхэ гурим СССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствэдэ СССР-эй элүүрые хамгаалгын министерствээр, СССР-эй Юстицын министерствээр тодорхойлогдохо.

hогтуу байhаниень гэршэлэн тодорхоилхо тогтоогдомол гуримпаа хулжаhанай түлөө hогтуу жолоошод 30-haa 100 түхэриг хүрэтэр яла түлэхэ гэхэ гү, али транспортна хэрэгсэл жолоодохо эрхэhээ нэгэ жэл хүрэтэр хаhагдаха, тиихэдэ транспортна хэрэгсэл жолоодохо эрхэгүйшүүл 30-haa 100 хүрэтэр түхэригэй яла түлэхэ байна.

Ябаган хүнүүд, велосипедистнүүд, ашаа зөөгшэд ба бусад хүнүүд харгыгаар ябалгые гуримшуулгын сигналнуудай эрилтые дүүргээгүйн түлөө, харгын тэмдэгүүдэй гэхэ гү, али харгы дээрэхи зурлаа-тэмдэгүүдэй эрилтэнүүдые анхаралдаа абаагүйн түлөө урид hануулгада хүртэхэ гэхэ гү, али гурбан түхэригэй яла түлэхэ. Эндэ дурсагдагша нюурнууд дээрэ заагдаhан гэмтэ ябуулгануудые хэээд, транспортна хэрэгсэлнүүдые, ашаа, харгы, харгын түхеэрэлгэнүүдые ба бусад эд хэрэгсэлнүүдые эбдээд байбал, табаhaa гушан түхэриг хүрэтэр яла түлэхэ.

Харгыгаар ябагаар ябаhан ба мүн бусадшье хүнүүд харгын ондоошье дүримүүдые эбдэhэнэй түлөө уридшалан hануулгада хүртэхэ гү, али нэгэ түхэригэй яла түлэхэ.

Харгынуудые, түмэр зам дээгүүр хүндэлэн гарадаг түхеэрэлгэнүүдые ба харгыгаар ябалгые гуримшуулха техническэ хэрэгсэлнүүдые зорюута эбдэhэнэй, тэрэшэлэн харгыгаар ябалгада зорюута hаад түбэг тохёолдуулhанай түлөө 20-hoo 50 түхэриг хүрэтэр яла түлэхэ. Эгээл иимэ ушар ойлгомторгүйгөөр тохёолдуулаад байбал, гурбаhaa арбан түхэриг хүрэтэр яла түлэхэ.

Транспортна эбдэрхэй, хоригдоhон хэрэгсэлнүүдые, тусхай зүбшөөлгүйгөөр хубилгагдаhан гү, али тогтоогдомол гуримай ёhoop бүридхэлдэ аотаагүй, гүрэнэй техническэ шалгалта гараагүй хэрэгсэлнүүдые харгыда гаргаhанай түлөө транспортна хэрэгсэлнүүдэй техническэ талаараа бэлэн байлгын түлөө харюусадаг хүнүүд 10-haa 30 түхэриг яла түлэхэ. Жэлэй туршада дахяад тиимэ ушарай тохёолдоо hаа, түлэгдэхэ ялань 20-hoo 50 түхэриг хүрэтэр дээшэлхэ.

Транспортна хэрэгсэлнүүдые жолоодолгодо hогтуу шоферые гү, али жолоодохо эрхэгүй хүниие табиhанай түлөө транспортын хэрэгсэлнүүдые ашаглаха ба техническэ талаар бэлэн байлгын түлөө харюусалгатай хүнүүд 30-haa 100 түхэриг хүрэтэр яла түлэхэ.

Харгынуудые, түмэр зам дээгүүр гарадаг газарые ба харгын бусад түхеэрэлгэнүүдые бүтэн бүрин байлгаха дүримүүдые сахяагүйн түлөө, харгын участогуудта транспортна хэрэгсэлнүүдтэ усалта ушарай тохёолдожо магад болоод байхада, тэрээгүүр машинын ябадалые болюулха хэмжээ саг соонь абаагүй байhанай түлөө харгын, түмэр зам дээгүүр гарадаг газарай ба харгын бусад түхеэрэлгэнүүдэй бүтэн бүрин байлгын түлөө харюусалгатай хүнүүд 30-haa 100 түхэриг хүрэтэр яла түлэхэ.

Хэрбээ хэгдэhэн гэмынь өөрынгөө шэнжэ шанарай талаар хүсэндөө байhан хуулиин уголовно харюусалгада хабаадуулагдахаар бэшэ байгаа hаа, харгыгаар ябаха дүримүүдые эбдэhэнэйнгээ түлөө гэмтэ нюурнууд ба тушаалта хүнүүд захиргаанай зэмэдэ хүртэхэ болоно.

Харгыгаар ябаха дүримүүдые эбдэхэ ябадалые усадхаха, протокол бэшэхэ, гэм хэгшэдэй хэрэгүүдые саг соонь, зүбөөр хаpалга хангаха зорилгоор, тиихэдэ харгыгаар ябаха дүримүүдые эбдэhэн тушаа хэрэгүүдэй талаар тогтоолые бодото дээрэнь бэелүүлхэ зорилгоор милициин хүдэлмэрилэгшэд гэмтэ ябадал хэhэн хүниие гурбаhaa дээшэ бэшэ часай туршада бариха эрхэтэй.

Хэгдэhэн гэмтэ ябадалай түлөө, энэ указтай зохилдуулан, захиргаанай зүгhөө зэмэ тохогдожо болохо. Тодорхойлон хэлэбэл, транспортна хэрэгсэл жолоодохо эрхэнь хаhагдаха, хэрэгэйнь харагдатар машина жолоодохо эрхынь үнэмшэлгэ абтаха, энээн тухай протокол дотор бэшэгдэхэ, тэрэшэлэн жолоошондо бусаагдаха үнэмшэлгынь талондо тэмдэг хэгдэхэ. Транспортна хэрэгсэл жолоодохо эрхын үнэмшэлгые абаха гурим СССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствээр тогтоогдохо байна.

Харгыгаар ябаха дүримүүдые эбдэhэн тухай энэ указ дотор хараалагдаhан хэрэгүүд гүрэнэй автомобильна инспекциин тушаалта хүдэлмэрилэгшэдээр харагдаха байна, хэрэг хараха тушаалтад СССР-эй Министрнүүдэй Соведээр тодорхоилогдохо.

Харгын дүрим эбдэhэн зарим тэды ушарал тухай хэрэгүүд гүрэнэй автомобильна инспекциин отделениин (таhагай, управлениин) начальнигаар гү, али тэрэнэй орлогшоор харагдаха гэжэ энэ указаар тодорхойлогдонхой. Тиимэ хэрэгүүдые хаpалгада ажалша коллективүүдэй ба ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэдэй хабаадалсахада болохо.

Мария Ивановнагай Петропавловкын ажаhуудалай комбинадта түрүүшээр хүдэлхэеэ ерэхэдэ коллективынь багахан, оройдоол арбан хүнhөө бүридэдэг байhан. Тэрэ гэhэн сагhaa хойшо хорин зургаан жэл үнгэрөө. Мүнөө тэрэ ехэ коллективэй гэшүүн, түрүү оёдолшон, hурган хүмүүжүүлэгшэ болоторoo ургаа. Тиихэдэ комбинадай оёдолшодой ажалай эрхэ байдалшье тааруу зохид болоо., оньhон машинанууд табигдаа.

Ажалай ветеран Хохловагай оёhон бүхы хубсаhа суглуулха болоо hаа, Петропавловкын хүн зониие нэгэ доро хубсалуулжа болохо ха.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

Залуушуулай hаналаа нэгэдэлгын уласхоорондын үдэртэ

ЭДИРШҮҮЛЭЙ ЗЭРГЭНҮҮД БАТА

Залуушуулай hаналаа нэгэдэлгын уласхоорондын үдэр хадаа түон дэлхэйн түрүү үзэлтэй эдиршүүлэй нэгэдэлэй, газар дэлхэй дээрэ бата эб найрамдал хангахын тула бүхы юумэ хэхээр бэлэн байhанайнь толотомо харалга болохо уялгатай. Милитаризмда, колониализмда ба хархис хүсэнүүдтэ эсэргүү тэмсэдэг эдиршүүлэй улам бэхижэжэ байгаа нэгэдэлэй туг доро тэрэ мүнөө жэл тэмдэглэгдэнэ.

Демократическа залуушуулай бүхы отрядуудай жагсаалые бэхижүүлгэдэ совет хүбүүд, басагад шухала үүргэ дүүргэдэг. Түон дэлхэй тухай hанаагаа табиха гээшэ тэдэнэй арюун уялга, үнинэй заншал болоно.

Совет засагай hая мүндэлжэ байхада, граждан дайнай хүшэр хүндэ эрхэ байдалда комсомолшууд мүнгэ зөөри суглуулжа, харин гүрэнүүдэн үетэн нүхэдэйнгөө эмхинүүдтэ туhаламжа үзүүлдэг байhан. Хорёод онуудта тэдэнэр воскресникүүд болон субботникуудые эмхидхээд, концерт табяад, олоhон мүнгэеэ өөhэдынгөө эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэжэ байhан Уэльсын горнигуудай ба Франциин металлистнуудай жасада эльгээдэг байгаа. Гушаад онуудта Соведүүдэй ороной хүбүүд, басагад фашизмые буруушаапан конгрессүүдтэ, Германиин ба Испаниин эсэргүү тон патриодуудтай hаналаа нэгэдэлгын митингнүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг hэн. Дүшөөд онуудта тэдэнэр социалис Эхэ ороноо хамгаалхые бодоо.

Тиин мүнөөдэршье эдэ алдарта ёhо заншалнуудынь сахигдана. Тэдэниие хүгжөөхэ зуураа, 140 ороной залуушуулай уласхоорондын, регионально ба национальна 1350 эмхитэй совет залуушуул амжалтатай холбоо барисаа бэелүүлдэг, Демократическа Залуушуулай Бүхэдэлхэйн Федерациин ба Студентнэрэй Уласхоорондын Холбооной ажал ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаададаг юм.

Ядерна дайнай аюулые зайсуулан сарахын түлөө, эб найрамдалай ба буу зэбсэг хуряахын түлөө бүхэдэлхэйн ябуулга үнгэргэхэ тухай ВФДМ-гэй XI ассамблейн шиидхэбэри манай ороной хүбүүд, басагадта халуунаар дэмжэгдэhэн байха юм.

ВЛКСМ-эй XIX съездын шиидхэбэреэр үргэнөөр дэлгэрhэн совет залуушуулай эб найрамдалай жагсаалда хабаадалга, hаналаа нэгэдэлгын ажалай вахтанууды, субботнигууд болон воскресникүүдые үнгэргэлгэ, эб найрамдал хамгаалхые уряалпан уриянууд доро, империалис хархис хүсэнүүдэн хорото ябуулгануудые буруушааhан открытка болон телеграммануд доро гар табилгануудые суглуулалга, политическэ дуунай ба плакадай фестивальнуудые эмхидхэлгэ — иимэл даа түби дэлхэйн демократическа залуушуулай тэмсэлдэ манай хүбүүд басагадай оруулhан тодорхой хубитань.

Сүлөөтэ болоhон ба хүгжэжэ байгаа оронуудай, эрхэ сүлөө ба национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэдэг гүрэнүүдэй сасуутанда элдэб янзын бодото туhаламжа үзүүлхэ гээшэ ВЛКСМ-эй совет бусад залуушуулай эмхинүүдэй уласхоорондын ажал ябуулгадахи шухала шэглэл болоно. Эдэнь гэбэл, ургажа ябаа залуу үетэниие хүмүүжүүлгын асуудалнуудаар хамтын теоретическэ семинарнуудые эмхидхэлгэ, совет залуушуулай эмхинүүдэй стипендеэр СССР-тэ hурахые хүбүүд, басагадые урилга болоно.

Харин оронуудай манай үетэнтэй сэдьхэл бодолой нэгэн hаналтан байха гээшэ ехэ удхатай юм. Дүтын Зүүн зүгэй, Зүүн-Урда Азиин, Африкын ба Латиин Америкын хүбүүд, басагадай өөhэдынгөө арадуудтай хамта ябуулдаг эб найрамдалай, демократиин, национальна бэеэ даанхай байдалай ба социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө тэмсэлэй үнэн хэрэгые совет залуушуул эрид шууд дэбжэдэг байна.

Залуушуулай hаналаа нэгэдэлгын уласхоорондын үдэрые угтажа байхадаа, манай ороной хүбүүд, басагад пролетарска интернационализмын hайн hайхан хэрэгтэ үнэн сэхэ байhанаа дахин гэршэлнэ. Тэдэнэр КПСС-эй ба Совет правительствын эб найрамдалта политикые сүм дэмжэнэ, хархис хүсэнүүдэй аюултай хорото ябуулгануудые буруушаажа байhан тухайгаа мэдүүлнэ.

(ТАСС).

Хилын саанаhaa

ТАСС АПН

ЛЕНИНЭЙ СУРТАЛ ҺУРГААЛНУУДААР

ПРАГА. В. И. Ленинэй түрэhөөр 113 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай суглаан эндэ болобо. КНЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй президент Г. Гусак болон Чехословакиин бусад хүтэлбэрилэгшэд тэрээндэ хабаадапан байгаа.

КНЧ-гэй ЦК-гай секретарь М. Бене сугларагшадай урда үгэ хэлэхэдээ, мүнөө үе сагта В. И. Ленинэй hургаал улам шухала удха шанартай боложо байна гэжэ тэмдэглээ. Социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө, дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө саашанхи тэмсэлдэ ажалшадые, коммунис, хүтэлбэришэнэй ба национальна сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ хабаадагшадые зоосэгжүүлдэг, зоригжуулдаг байна.

Революционер, арад олониитые эмхидхэгшэ В. И. Ленин К. Марксын ба Ф. Энгельсэй хэрэгүүдые залан сэхээр үргэлжэлүүлэгшэ болоо.

В. И. Ленинэй түрэhөөр 113 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай суглаан апрелиин 22-то Братиславада болобо. Энэ үдэр республикын хүтэлбэрилэгшэд, ажалшадай түлөөлэгшэд В. И. Ленинэй памятнигай дэргэдэ веногуудые табиhан байна.

БЕРЛИН. «В. И. Ленин революцине илалтада хүргөө» — гэhэн гаршаг доро «Нойес Дойчланд» газетэ В. И. Ленинэй түрэhөөр 113 жэлэй ойдо зорюулагдаhан редакционно статья толилбо. В. И. Ленинэй ажабайдал болон ажал ябуулга бидэнэй ажаhуужа байhан үе сагтай, капитализмhaa социализмда орохын үе сагтай таhаршагүй холбоотой юм гэжэ газетэ бэшэнэ.

ВАРШАВА. В. И. Ленинэй зохёолнуудай гүнсэд суглуулгын түрүүшын гурбан боти поляк хэлэн дээрэ баргагдажа гаргагдахаар дүтэлжэ байна. Ойрын жэлнүүдтэ Польшын ленинианa дэлхэйн пролетариадай вождиин зохёолнуудай эб болохоор нэмээгдэхэ юм.

ХАНОЙ. Түүхын үмэнэ В. И. Ленинэй алдар габьяа сэгнэшэгүй ехэ, ленинизм коммунистнуудай, хүдэлмэришэн ангиин, дарлагдаhан арадуудай, түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэнэй тугынь, шалгагдамал зэбсэгынь болоо гэжэ Вьетнамай газетэнүүд В. И. Ленинэй түрэhөөр 113 жэлэй ойтой дашарамдуулан бэшэнэ.

КАБУЛ. Хүдэлмэришэд болон таряашадай дэлхэй дээрэхи түрүүшын гүрэнэй үндэhэ hуурииe табигша, дэлхэйн пролетариадай вождь В. И. Ленинэй түрэhөөр 113 жэлэй ойе Афганистанай олониитэ үргэнөөр тэмдэглэжэ байна.

Ленинэй тематика хэблэлдэ үргэнөөр толилогдоно.

Агууехэ Ленинэй үндэhэ hуурииень табиhан совет-афган хани харилсаан 60 гаран жэлэй түүхэтэй юм. Тэрэ хоёр гүрэнэй арадуудай аша туhада энэ райондо, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдал хангахын аша туhада харюусана гэжэ «Хивад» газетэ бэшэнэ. «Ленин Зүүн зүгэй арадуудай, бүхы дэлхэйн мусульмануудай агууехэ хани нүхэрынь байгаа,— гэжэ «Кабул нью таймс» газетэ тэмдэглэнэ. — Тэрэ афган болон совет арадуудай хоорондохи хүршэ ёhоной харилсаа, нэгэ нэгэндээ туhалалсалгые, холбоо барисаае тогтоохо гээшэ шухала удха шанартай гэжэ тэрэ тоолодог hэн...»

УЛААН-БААТАР. В. И. Ленинэй түрэhөөр 113 жэлэй ойдо зорюулагдаhан партиина. гүрэнэй ба ниитын эмхинүүдэн, Монголой ниислэл хотын ажалшадай түлөөлэгшэдэй баярай суглаан эндэ болобо. МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ж. Батмунх, МНРП-гэй ба республикын правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд тэрээндэ хабаадаба.

Дэлхэйн социалис байгуулалта, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй үргэдэлгэ хадаа Ленинэй суртал hургаалнуудай плaн мандалга болоно гэжэ суглаан дээрэ тэмдэглээ.

МАДРИД. В. И. Ленинэй түрэhөөр 113 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай суглаан Мадридай муниципалитедэй актова зал соо боложо, ороной ниислэл хотын университедэй профессор Хуан Триас Вехарано «Марксизмын түүхэдэ В. И. Ленинэй үүргэ» гэhэн элидхэл хэбэ.

ПНОМПЕНЬ. Дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис гүрэнэй үндэhэ hууриие табигша В. И. Ленинэй түрэhэн үдэртэ зорюулагдапан фотовыставкэ эндэ нээгдэбэ.

КОЛОМБО. В. И. Ленинэй түрэhөөр 113 жэлэй ойе Шри Ланкагай олониитэ үргэнөөр тэмдэглэнэ. Ланка—совет хани барисаанай лигиин түрүүлэгшэ Т. Б. Субасингхе элидхэл хэбэ.

ПОЛЬШОДОХИ БАЙДАЛ

ВАРШАВА. ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой болон ПНР-эй правительствын Президиумэй хамтын заседани эндэ боложо, орон доторхи ниитын-политическэ ба экономическа байдалда үндэр сэгнэлтэ үгтөө, мүн энээнhээ уламжалан гараhан партиина ба гүрэнэй зургаануудай зорилгонууд харагдажа үзэгдөө.

ПАП агентствын мэдээсэhэнэй ёhoop, арадай ажахыдахи байдалай hайжаржа байhан тухай нэгэдэхи кварталай дүнгүүд элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ заседани дээрэ тэмдэглэгдээ. Ниитын-политическэ байдал гуримшуулан hайжаруулагдажа байна. Общество, нэн түрүүн хүдэлмэришэн анги энээниие хүсэнэ гэжэ баталагдаа. Ажалшадай Майн 1-нэй hайндэр орон доторхи байдалаа саашадань гуримшуулан hайжаруулхын тула поляк арадай ехэ хүсэл эрмэлзэлтэй байлгын жагсаал болохо ёhотой гэжэ ПОРП-ын ЦК-гай Политбюро болон правительствын Президиум тэмдэглэбэ.

Майн 1-нэй hайндэрые буруу hүргэхэ талаар орон дотор, гадаадада hүүлэй үедэ ябуулагдажа байhан hүйдхэлтэ хэрэгүүдэй түсэбүүдтэ заседани дээрэ гол анхарал хандуулагдаhан байгаа гэжэ ПАП агентство заана.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ Польшодо зүрюу харша номнолой ябуулганууд улам үргэдхэгдэнэ. Баруунай харата хүсэнүүдэй тухиралга доро урдын «Солидарностиин» хархис этэгээдүүдэй, нюуса бүлэгүүд ажал ябуулгаа улам эдэбхижүүлнэ гээд «Трибуна люду» газетэ бэшэнэ. Гэбэшье тэдэнэй шэнэ hэдэлгэнүүд мүн лэ урагшагүйдэхэ юм гэжэ газетэ мэдээсэнэ.

БЕРЛИНДЭ ХӨӨРЭЛДӨӨН БОЛОБО

БЕРЛИН. Социалис хани нэгэдэлые али бүхы талаарнь бэхижүүлхын, бүгэдэ ниитын эб найрамдал хангахын тула СССР болон аха дүү бусад гүрэнүүдтэй, ГДР-эн ба МНР-эй бата холбоо барисаа тогтоохо гээшэ тон шухала удха шанартай байна гэжэ СЕПГ-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Э. Хонеккер болон хани ёhоной албанай хэрэгээр эндэ ерээд байhан МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ж. Батмунх тэмдэглээ.

Империализмын, нэн түрүүн США-гай эгээл ээрхэг түримхэй бүлэгөөрхидэй бэелүүлжэ байhан хёмороо зүришэлдөө үүдхэхэ, буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээхэ гэhэн хараа шэглэл хүн түрэлтэндэ ехэ аюул тохёолдуулна гэжэ Берлиндэ болоhон хөөрэлдөөнэй үедэ тэдэнэр зааба. Ядерна дайнай аюулые зайсуулан сарахын, мүнөөнэй ба ерээдүйн үетэндэ эб найрамдал хангахын тула социалис оронууд, түрүү үзэлтэй хүсэнүүд хамтаараа ехэ оролдолго гаргаха юм гээд хоёр ороной хүтэлбэрилэгшэд найдажа байhанаа мэдүүлээ. Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхэ бодото зам нээhэн Варшавска Договорой гэшүүн-гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй Прагада болоhон зүблөөнэй дурадхалнуудые, СССР-эй бүтэмжэтэй hайн үүсхэлнүүдые тэдэнэр бүрин хүсэдөөр дэмжэбэ.

Хоёр ороной ба арадуудай хоорондохи харилсаае Э Хонеккер болон Ж. Батмунх үндэрөөр сэгнэхэ зуураа, тэдэниие саашадаа үрэ түгэсөөр хүгжөөхэ шухала гэжэ мэдүүлээ.

БАЯН ТАЙГЫН ХЭШЭГ

1982—1983 онуудай үбэлэй агнууриин хаһа дүүрэжэ, Буркоопсоюзай коопзверопромхозуудай трест 1983 оной 1-дэхи кварталай хүдэлмэриин дүнгүүдые гаргаба. Агнуури-олзоборилгын ажахынуудай коллективүүд Буряадай республикынгаа байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан социалис уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, дурсагдаһан хугасаада ажалай ехэ амжалта туйлаба. Дүн хамта 252.227 түхэригэй «зөөлэн алтан» гүрэнэй жасада тушаагдажа, ангай арһа бэлэдхэхэ түсэб 231,4 процент дүүргэгдэһэн байна.

Нэгэдэхи кварталай туршада 8788 хэрмэн, 9498 шандаган, 1468 булган, 780 һолонго, 51 шоно баригдаа.

Хойто-Байгалай, Прибайкалиин, Баунтын районуудай коопзверопромхозой ангуушад эрхим ажалаараа шалгарба. Жэшээнь, Хойто-Байгалай районой коопзверопромхоз 12.000 түхэригэй зэрлиг ангай арһа тушааха түсэбөө 47.355 түхэригтэ хүргэжэ, даабариса 394,6 процент дүүргэжэ шадаа. Энэ ажахын ангуушад гол түлэб 353 хэрмэ, 327 булга, 246 үен барижа гүрэндэ тушааһан байна.

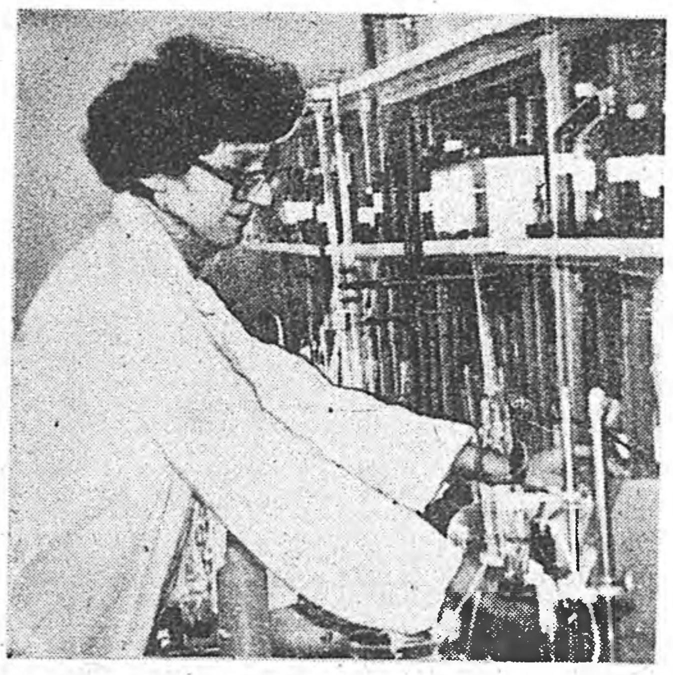
Прибайкалиин районой коопзверопромхоз 40.308 түхэригэй ангай арһа Эрхүүгэй баазада ябуулхадаа, түсэбөө 310 процент дүүргэбэ. Эндэ хэрмэнэй 1285, шандаганай 1508, булганай 280, һолонгын 99 арһан бэлэдхэгдэв. Энэ коопзверопромхозой ангуушад хабхаан, занганууды шадамараар хэрэглээ. Дүршэл ехэтэй Г. П. Смирнов олзоборилгын үедэ 1765 түхэригэй 26 булга, 67 хэрмэ барижа, социалис мүрысөөндэ шалгарба.

Баунтын районой коопзверопромхоз 55.000 түхэригэй агнуурийн продукци гүрэндэ тушаажа, түсэбөө 157,7 процент дүүргэжэ шадаба. Эндэхи ангуушад 2451 хэрмэ, 2662 шандага, 247 булга, 292 һолонго, 208 үен, 277 бүдүүн хүзүү барижа, тайгаһаа олзотой бусаа.

Баргажанай районой коопзверопромхозой ангуушад А. А. Ананьев, И. Н. Алексеев, А. К. Щегловский, Б. А. Яковлев гэгшэд 1982—1983 онуудай намар-үбэлэй агнуурида һайн үрэ дүнгүүдые харуулһанайнгаа түлөө Бүхэроссин конкурсдо хабаадаха эрхэдэ хүртэнхэй.

Ангуушадые урмашуулха зорилгоор 1983 оной январиин 1-һээ ангай арһанай сэн 2 — 2,5 дахинаар нэмээгдэв. Мүнөө ангуушан 1-дэхи сортын һайн шанартай хэрмэнэй, шандаганай, арһа тушаагаа һаа, 4 түхэриг абаха. Шоно—34, шара үнэгэн — 55, булган —200, томо шэлүүһэн—200, зээгэн — 150, ондатрын арһан 8 түхэригтэ болонхой.

М. ГЫЛЫКОВ,
Буркоопсоюзай коопзверопромхозуудай трестын охотовед.

УҺАНАЙ ШАНАР ШАЛГАНА

Байгаали хамгаалгын хүдэлмэриин онол арганууд жэл бүри олошорно. Жэшээлхэдэ, промышленна предприятинуудта хэрэглэгдэһэн уһанай, мүн гол горхонуудай урасхал уһанай шанар хинан шалгадаг 45 лаборатори республика доторнай хүдэлнэ. Шалгалтанууд шанар һайнтайгаар хэгдээд, дүнгүүдынь согсологдожо, Забайкалиин бассейново управленидэ дуулгагдадаг. Энээнэй үндэһөөр предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд тааруу хэмжээ абаха, сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлмэрие һайжаруулха зэргэтэй. Галуута-Нуурай ГРЭС-эй, Улаан-Үдын сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдэй, «Электромашина» заводой лабораторинууд уһанай ариг сэбэрые хинаха хэрэгтэ ехэхэн хубитаяа оруулна. Эдэ лабораторинуудые даагшанар Л. П. Котенко, С. А. Протасов, В. Р. Борисова гэгшэд даалгагдаһан уялгануудтаа зохёохы ёһоор хандажа, хүдэлмэриингөө үдэр бүриин эмхидхэлдэ горитой анхаралаа хандуулна гээшэ.

Гэхэтэй хамта Загарайн бройлерно фабрикын, Улаан-Үдын судна бүтээлгын, авиационно заводуудта инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй дунда уһанай нөөсэ хамгаалгын асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүд олоор үнгэргэгдэдэг байна. Промышленностьда хэрэглэгдэһэн уһанай гол горхонуудта, нуур сөөрэмүүдтэ ямар нүлөө үзүүлдэгынь шэнжэлэгдэдэг. Энэ зорилгоор Забайкалиин бассейново управлениин дэргэдэхи гидрохимическэ лабораторидо хоёр таһаг эмхилэгдэнхэй.

— Бидэнэр предприятинуудай дэргэдэхи лабораторинуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ методическа туһаламжа үзүүлдэгбди. Гадна тоосоонуудтань сэгнэлгэ үгэдэгбди. Районуудаар ябадагбди. Тиихэдээ уһанай ариг сэбэрэй түлөө һанаата болохо хүнүүд үшөөл үсөөн гэжэ тобшолол хэмээр байдаг. Жэшээлхэдэ, голой уһанда машина, техникэеэ угаажа байһан хүнүүдтэй ушармаар. Үгышье һаа, автотранспортна предприятиин гараж соо ороод хараа һаа, газарта шэнгэн түлишэ хайша хэрэг адхагдаһан байдаг. Газар дорохи уһые энэмнай бузарлана бшуу, — гэжэ бассейново управлениин лабораторие даагша С. Л. Бухаева хэлээ һэн.

Эндэхи залуу лаборантнууд Л. Н. Алексеева, Н. С. Габитова, Н. М. Викулина, С. С. Толмачева гэгшэд ажалдаа оролдосотой нарин хандалгаараа шалгардаг.

Г. ТУРТУЕВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: лаборант Н. С. Габитова.
М. СУТУРИНАЙ фото.

ЗЭДЫН РАЙОНДО

МЯНГАН НОМЕРТОЙ БАЙХА

Зэдын районой түб Петропавловкада телефоной мянган номертой автомат станци һаяын үдэрнүүдтэ ашаглалгада үгтэхөөр бэлэн болгогдожо байнхай.

Хэлхээ холбооной станциин дэргэдэхи ашаглалгын техническэ управлениин хүдэлмэрилэгшэд «улаан субботын» үдэр олонхи предприятинуудай, эмхи зургаануудай байшангуудта болон байрын гэрнүүдтэ утаһа татажа, телефоной аппарадуудые табяа.

Мүнөө районой түбэй больницада, «Бурводстрой» управлениин гэр байрануудта утаһа татажа байна. Энэ станциин ашаглалгада орходонь, тэрэнэй ашаг үрэ улам дээшэлхэ юм.

• • •

ОНТОХОНТОЙ УУЛЗАЛГА

Багашуул телевизорээр мультипликационно фильмүүдые, кукольна зүжэгүүдые харахадаа, ямараар хүхидэгынь бултанда мэдээжэ. Харин эдэ геройнуудтай бодото дээрэ уулзаха гээшэнь ехэ үсөөн байдаг.

Мүнөө Зэдын райондо гастрольдо байһан Улаан-Үдын кукольна театр багашуулые онтохонуудай геройнуудтай уулзуулжа байнхай. Энэ театр агууехэ А. С. Пушкинай зохёоһон «Поп ба тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэ Балда тухай» гэһэн онтохонине харуулжа, хэды һайхан, баяртай саг үхибүүдтэ бэлэглэнэ гээшэб!

Дэрэстэй, Зарубино, Боосо, Ёнхор, Оёор болон бусад нютагуудай үхибүүд энэ зүжэгтэй танилсаад байна.

М. ГАЛСАНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ХАРАЛГА ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

Түрэл республикынгаа ойн баярта зорюулагдаһан уран һайханай коллективүүдэй концертнүүд үргэлжэлһөөр. Ямар нэгэн коллективэй концерт харуулхын урдахана тэрэ коллективэй түлөөлэгшэ өөһэдынгөө ажал хэрэгүүд тухай сугларагшадта хөөрэжэ үгэдэг гуримтайгаар энэ харалга үнгэргэгдэжэ байна.

Һаяхан Ципиканай приискын алташадай концерт болобо. Приискын ахамад инженер А. И. Гладков үнгэрэгшэ жэлэй амжалтанууд болон шэнэ сезондо ямараар бэлдэжэ байһан тухайгаа хөөрэбэ.

«Шүлэгүүдээр магтан дуулууһан минии Буряад орон» гэһэн литературна найруулгаар тэдэнэр концертээ эхилнэ. Алта малтагшад шүлэг, дуун болон хатарнуудые гүйсэдхэжэ, бэлиг шадабаряа харуулба. Илангаяа ород арадай болон мүнөө үеын уянгата дуунуудые хангюурдаһан Николай Протасов, Галина Толстопятова гэгшэд харагшадай һайшаал магтаалда хүртөө.

Багдарин һууринай худалдаа наймаанай, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангагшадай, районой түбэй больницын, дунда һургуулиин коллективүүдэй концертнүүд амжалтатайгаар үнгэрһэн байна.

А. ЦЫРЕНОВ.
Баунтын район.

ЭРДЭМТЭДЭЙ КОНФЕРЕНЦИ

Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан научна конференцие Буряадай гүрэнэй Д. Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай байшан соо һаяхан үнгэргэгдэбэ.

Тус институдай ректор, профессор Н. А. Батудаев конференцие нээжэ оролто үгэ хэлээд, «В. И. Ленин ба Буряадай республикые байгуулга» гэһэн элидхэл хээ. СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай түрүүлэгшэ, СССР-эй АН-эй гэшүүн-корреспондент М. В. Мохосоев Буряадай эрдэмэй хүгжэлтын шухала асуудалнууд болон туйлалтануудта элидхэлээ зорюулаа. Республикымнай унинэй түүхэшэн, профессор Н. П. Егуновой хэһэн «Буряад арадай үг гарбалай асуудалнууд», доцент Н. Н. Булановагай «Буряадай ниитын, түрэлхидэй комитедүүдэй ба һургуулиин харилсаа холбооной хүгжэлтын түүхэһээ» гэһэн элидхэлнүүд сугларагшадые ехээр һонирхуулаа.

Конференциин хүдэлмэриин удаа студентнэрэй уран һайханай коллектив концерт табиһан байна.

Л. ЦЫРЕМПИЛОВ.

МЕДИГҮҮД ДУУЛАНА, НААДАНА

Хурамхаанай районой уран һайханай коллективүүдэй харалгын ээлжээтэ концертые районой түбэй больницын хүдэлмэрилэгшэд эхилбэ.

«Минии түрэл нютаг Буряад орон» гэһэн литературна найруулгын удаа, хирург В. Бороев Н. Доризогой «В России Ленин родился» гэжэ поэмэһээ хэһэг уншаа, дуушадай бүлэг М. Новиковой «Ленин с нами» гэһэн дуу, врач Б. Будаев А. Андреевэй «Эжынгээ түрэһэн нютагта» гэһэн дуу гүйсэдхөө. К. Патрин Н. Дамдиновай «Улаан талмай» гэһэн шүлэг уншаа. Энэ концертдэ санитарка М. Аршановагай шадамар бэрхээр гүйсэдхэһэн венгер хатар, медсестра С. Будаевагай уян нугархайгаар харуулһан энэдхэг хатар харагшадые баясуулаа. Ш-Н. Цыденжаповай «Гурбан муутай хахасалга» гэжэ шог сценкэдэ врач Д. Цыренов (архиншан), С. Будаев (тамхиншан), Б. Будаев (хаарташан) рольнуудаа һайнаар наадажа, үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө.

Мүнөө үеын болон буряад, ород арадай урданай дуунууд, шүлэгүүдтэй концертын үедэ сугларагшад танилсаһан, дахин уулзаһан байна.

Ж. ГАРМАЕВ.

САНИТАРНА ПОСТНУУД МҮРЫСЭНЭ

Улаан-Хэрээһэнэй бүлгэмэй Буряадай республиканска комитедэй үүсхэлээр санитарна постнуудай мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. 17 районой, мүн Улаан-Үдэ городой санпостнууд Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан энэ мүрысөөндэ хабаадалсаа.

Мүрысөөн 4 шатаһаа бүридөө. Түрүүшынь шатада хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдээ санпостнуудай хэр бэлдэһэниинь шалгагдажа үзэгдөө. Противогаз, медицинскэ хэрэгсэлнүүд, респиратор гэхэ мэтээ зүбөөр яажа хадагалхаб, хэрэглэхэб гэжэ харуулха зэргэтэй байгаа.

Удаань санпостнуудай гэшүүд гэнэ усалда орогшодто, үбшэнтэндэ туһаламжа үзүүлхэ талаар арга шадабаряа харуулаа. Гадна теоретическэ эрдэм мэдэсээ элирхэйлжэ, дурадхагдаһан асуудалнуудта тааруу харюунуудые үгэһэн байна.

Сэлэнгын геологическа экспедициин түлөөлэгшэд түрүү һуури энэ мүрысөөнүүддэ ээлжэ амжаа. Хэрэгтэй сагта хүн зондо түргэн медицинскэ туһаламжа үзүүлхэ, аюулай газарһаа гаргажа, эмнэлгын эмхи зургаануудта ябуулха гээшэ санпостнуудай уялга мүн гэжэ тэмдэглэгдэһэн байна.

Г. ЕЛИСЕЕВА.

ХААНА, ЮУН БОЛОХОБ?

△ «Труд бүлгэмэй Спортын ордон соо классическа барилдаагаар «Буряадай залуушуул» газетын шанда хүртэхын түлөө мүрысөөн эхилэнхэй. Түгэсхэлэй мүрысөөн мүнөөдэр үглөөнэй 12 часһаа эхилхэ юм.

△ Железнодорожно техникумэй спортын зал соо самбо барилдаагаар Николай Петровой шанда хүртэхын түлөө мүрысөөн эхилээ. Мүнөөдэрэй түгэсхэлэй наадан үглөөнэй 10 часһаа.

△ Спортын гимнастикаар Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй городуудай спортсменүүдэй дунда түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн ДОСААФ-ай обкомой спортын зал соо үнгэргэгдэнэ. Мүрысөөн үдэрэй гурбан часһаа.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Апрелиин 24-һөө майн 30 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 24

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — «Зарядкада, зогсогты!» 9.55 — Анда хотонуудай бүхэдэлхэйн үдэртэ. 10.45 — «Будильник». 11.15 — «Советскэ Союзда алба хэнэб». 12.15 — «Элүүр энхэ байлга». 13.00 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ программа. 13.30 — «Совет газар дээрэ уулзалга». 13.45 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 14.35 — Хүгжэмтэ киоск. 15.15 — «Антон-Трубач»— уран һайханай фильм. (ГДР). 16.15 — Аяншалагшадай клуб. 17.15 — Хүгжэмтэ дамжуулга. 18.00 — Худалдаа наймаанай асуудалнуудаар ажалшадай бэшэгүүдтэй, гомдолнууд болон дурадхалнуудтай Пензенскэ областиин партийна ба совет эмхинүүдэй хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай. КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн КПСС-эй Пензенскэ обкомой нэгэдэхи секретарь М. Ф. Куликов хабаадаха. 19.00 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 20.00—Мультфильм. 20.10 — «Выборгская сторона» — уран һайханай фильм. 22.00 — «Время». 22.45 — Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. Финляндиин ба Швециин суглуулагдамал команданууд. ФРГ-һээ дамжуулагдаха. 00.30 — Гандболоор Европын чемпионуудай кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн. Эрэшүүл. ЦСКА — «ВФЛ—Гуммерсбах» (ФРГ).

ХОЁРДОХИ ПРОГРА[ММА]

Улаан-Үдэ. 15.05 — ... хэлэнэй хэшээл». ... Туркмениин телевиде... грамма. 16.50 — ... фильм. 17.20 — Ур... шад тухай хөөрөөн ... «Хождение по мука[м]» ... һайханай фильм (12-... ри) — «Зарево». 18... лоруссиин ССР-эй ... коллективүүдэй ба ис... уран бэлигтэнэй конце[рт] — «Манай корреспо[ндентнүүд] хөөрэнэ». 20.05 — ... 21.00 — «Амгалан ... ты, багашуул!» 21.15 ... сическа барилдаагаар ... чемпионат. Венгриһээ ... лагдаха. 22.00 — ... 22.35 — «Весенний ... уран һайханай фильм...

ПОНЕДЕЛЬНИК, 25

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 17.30 — Дамжуулгын программа. 17.35 — «Одохон» — октябрятануудта дамжуулга. 18.05 — «Зүүн Сибирь»—киножурнал. 18.15— Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо. «Газартаа тангаригтанабди». 19.20 — Буряадай АССР-эй Гостелерадиогой арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 19.50 — «Саяан» — хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга. 20.10 — Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо. «Теплоприбор» заводой намтарай хуудаһанууд. 21.10— Соносхолнууд. 21.20 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 21.50 — Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо. ... хёолой үдэшэ. Буря... дөө ажахын инстит[уд]... ряадай уран зохёо[лшод]... шагшадтай уулзаха. ... «Секретный заказ» ... тата фильм.

ВТОРНИК, 26

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Выборгская сторона» уран һайханай фильм. 11.45 — «Аяншалагшадай клуб». 12.45 — Шэнэ һонин. (12.50 хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ һонин. 15.30 — «80-яад онуудай коммунистнууд». Баримтата фильм. 16.45 — «Эжын һургуули». 17.15—«Шинии Ленинскэ библиотекэ». В. И. Ленин. «Коммунизмдахи зүүнэй тала баридаг» үхибүүн ёһоной үбшэн». 17.40 — «Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ». 18.10 — «Спортын һонин».

Улаан-Үдэ. 18.30 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа (буряадаар). 19.00 — «Саяан». Хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга. 19.30 — «Сасуутан»— киножурнал.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.05 — Бригадна подрядай аргаар хүдэлхэ талаар Жинватьска ГЭС-эй барилгашадай хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай дамжуулга. 20.35 — А. П. Чеховэй адли нэрэтэй пьесээр ССР Союзай Гүрэнэй академическэ Бага театрай «Вишневый сад» гэһэн фильм-зүжэг. 22.00 — «Время». 22.35 — «Вишневый сад» гэжэ фильм-зүжэгэй үргэлжэлэл. 23.50 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 00.05 —Залуушуулай командануудай дунда футболоор Европын чемпионадта хабаадахын түлөө шэлэлгын матч. СССР-эй ба Португалиин суглуулагдамал команданууд.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00—Француз хэлэн. 13.35 — Физикэ. 8-дахи класс. 14.05 — Шатарай һургуули. 14.35 — Түүхэ. 6-дахи класс. «Һэргэн хүгжэлгын үе сагай эрдэмтэд». 15.05 — «Ши хуули мэдэхэ гүш?» 15.50—«Г. В. Свиридовэй зохёохы ажал ябуулгада Пуш[...]кинай найруулганууд... Шэнэ һонин.

Москва. 18.30 — «... 19.00 — «Эрдэм ... ажабайдал».

Улаан-Үдэ. 19.45 ... холнууд. 19.55 — ... классайхид» гэһэн ... хеологуудтай уулза[лга]... «Семён Дежневой ... га»—киноочерк.

Москва. 21.00 — ... нойрсогты, багашуу[л]... Классическа барилд[аагаар] ... ропын чемпионат ... дамжуулагдаха. 22.0[0] ... мя». 22.35 — «Инже[нер Прон]чатов» — олон сер[итэй уран] һайханай фильм (1-д...

СРЕДА, 27

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — А. П. Чехов. «Вишневый сад». ССР Союзай Гүрэнэй академическэ Бага театрай фильм-зүжэг. 12.35 — «Эрдэм ухаан ба техникэ» — киножурнал. 12.45 — Шэнэ һонин. (12.50 хүрэтэр). 15.15— Шэнэ һонин. 15.35 — Ороной телестудинуудай баримтата фильмүүд. 16.10 — Москвагай Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ автозаводой Соёлой ордонгой «Россияночка» гэжэ фольклорно ансамблиин концерт. 16.30 — «Совет драматургида В. И. Ленинэй образ». Ленинградай М. Горькиин нэрэмжэтэ академическэ Ехэ драмын театрай «Перечитывая заново» гэһэн зүжэгэй хуудаһануудаар.

Улаан-Үдэ. 17.20 — Буряадай пионернүүдэй эмхиин 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан дамжуулга. 18.20 — «Байгал» —мэдээсэлэй программа. 18.50 — Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо. «Теплоприбор» заводой намтарай хуудаһанууд.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. СССР-эй ба Швециин суглуулагдамал команданууд. ФРГ-һээ дамжуулагдаха. 22.00 — «Время». 22.30— Афганистанай Национальна һайндэр — апрелиин революциин табан жэлэй ойдо баримтата фильм. 23.30 — Арадай аялга дуунууд. 23.45 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 24.00 — Футболоор Европын чемпионадта хабаадахын түлөө шэлэлгын матч. СССР-эй ба Португалиин суглуулагдамал команданууд.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — Немец хэлэн. 13.35 — Хүгжэм. 7-дохи класс. М. П. Мусоргский. 14.05 — Астрономи. «Наран». 14.35 — Түүхэ. 5-дахи класс. «Эртэ урдын Индиин соёл». 15.05 — «Эжын һургуули». 15.35 — «Шинии ленинскэ библиотекэ». «Карл Марксын һургаалай түүхэтэ хуби заяан». 16.05 — Л. Леонов. «Нашествие». 16.50 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 16.55 — Киноочерк.

Москва. 17.20 — «Бултанда зорюулагдаһан стад[...]» — Спортын габьяат[а мастер] Ш. Карапетянтай һу[...] ПТУ-гай һуралсагшад... 18.35 — «Залуушу[...] суud». Кустанайска ... хүдөө ажахын хүд[элмэрилэг]шэд тухай. 18.50 ... градай Д. Д. Шо[стакович]... нэрэмжэтэ Гүрэнэй ... ниин симфоническа ... концерт.

Улаан-Үдэ. 19.45 ... холнууд. 19.55 — ... агитаторнууд боло[н] ... форматорнууд». 20... фильм.

Москва. 21.00 — ... нойрсогты, багашуул... Уласхоорондын шэн[жэлэл]... «Время». 22.30 — ... Прончатов» — ол[он] ... уран һайханай фил[ьм] ... сери).

ЧЕТВЕРГ, 28

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.35 — «И снова утро» — уран һайханай фильм. 10.55— «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 11.55—СССР-эй Оборонын министерствын жэшээтэ оркестрэй концерт. 12.45— Шэнэ һонин. (12.50 хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35— «Комсомол—минии хуби заяан» — баримтата фильмүүд. 16.30 — «Ород хэлэн». 17.00 — Азербайджанай ССР-эй Гүрэнэй хатарай арадай ансамблиин концерт. 17.30 — «Хилээмэнэй хэшээлнүүд». 18.15— «Хүхюун нотонууд». 18.30 — «Шатарай һургуули». 19.00 — «Олон түмэн ажалшадай ленинскэ университет».

Улаан-Үдэ. 19.30 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар).

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00— «Ажалай коллективүүд ба предприятинуудые, эмхи зургаанууд болон организацинуудые эрхилэлгэдэ тэдэнэй үүргые дээшэлүүлхэ тухай СССР-эй Хулиин проектые зүбшэн хэлсэнэбди.

Улаан-Үдэ. 20.20 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 20.50 — «Найди свой дом» — уран һайханай фильм. 22.00—«Время». 22.30 — «Художник книги Дементий Шмаринов»—баримтата фильм. 23.25 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 23.40 — Чечено-Ингушай АССР-эй габьяата артист А. Далханов дуулаха. 24.00 — Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. ФРГ-һээ дамжуулагдаха.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.30 — Түүхэ. 9-дэхи класс. «СССР-тэ соёлой революци». 14.00—«Таанадта, түрэлхид». 14.45 — Ярослав Гашегай ажабайдалай ба зохёохы ажал ябуулгын хуудаһанууд. 15.25—«Не верь, что меня больше нет» — уран һайханай фильм. 16.30 — Зоологи. «Шубуудые аршалан хамгаалга». 16.55 — ... нин.

Улаан-Үдэ. 19.45 ... дай опернын ду[...] ... зарова дуулаха.

Москва. 20.20 — ... левидениин болон ... на радиогой эл[...] ... мэй инструментнүү[дэй] ... лиин концерт.

Улаан-Үдэ. 20.50 ... холнууд.

Москва. 21.00 — ... нойрсогты, багашу[ул]... — Анда хотонуу[д]... һайханай коллекти[в]... церт. 22.00 — «Вр[емя»]... — «Инженер Про[нчатов»] ... олон серитэй ура[н] ... фильм. (3-дахи се[ри]).

ПЯТНИЦА, 29

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.35 — Үглөөнэй гимнастика. 9.50 — Спортын габьяата мастер Ш. Карапетянтай һурагшад ба ПТУ-гай һуралсагшад уулзаха. 10.35 —«Найди свой дом» — уран һайханай фильм. 11.45 — Совет армиин А. В. Александровай нэрэмжэтэ хоёр дахин Улаан тугта дуу, хатарай академическэ ансамблиин концерт. 12.45 — Шэнэ һонин. (12.50 хүрэтэр). 15.15—Шэнэ һонин. 15.35—Баримтата фильмүүд. 16.35 — Вьетнамай Социалис Республикын артистнуудай концерт. 16.45 — Карл Маркс. «Мэргэжэл шэлэхэдээ залуу хүнэй бодолгонууд»,

Улаан-Үдэ. 17.25 — Үхибүүдтэ мультфильмнүүд. 18.00 — «Барилгашан» гэһэн программа. 18.30 — «Байгал»— мэдээсэлэй программа. 19.00 — «Майн 1-нээр, ханинар!». Концерт-амаршалга.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. ФРГ-һээ дамжуулагдаха. 22.00 — ««Время». 22.35 — Кинопанорама. 00.05 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 00.20 — Болгариин эстрадын артистнуудай концерт. 00.50 — Баримтата фильм. 01.00 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Динамо» (Минск) — «Металлист» (2-дохи тайм).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — Англи хэлэн. 13.35 — Түүхэ. 7-дохи класс. М. В. Ломоносов. 14.00 — Поэзи. Мирзо-Турсун-Заде. 14.35 — Физикэ. 7-дохи класс. «XI табан жэлдэ СССР-тэ электрижүүлгын хэрэг». 15.05 — һурагшадта эрдэм дэлгэрүүлгын дамжуулга. 15.50 — Совет драматургида аж[...] 16.50 — Шэнэ һо[нин].

Улаан-Үдэ. 16.55 ... фильмнүүд.

Москва. 17.25 — ... стартнууд» 18.10 — ... ковский. «Хорошо» ... мэ. 19.10 — Муль[тфильм].

Улаан-Үдэ 19.45 ... са моего детств[а] ... бүүдтэ уран һайха[най] ...

Москва. 21.00 — ... нойрсогты, багашу[ул] ... — Одессын, опер[ын] ... театрай артистну[удай кон]церт. 22.00 — «Вр[емя»] ... — «Долгие дни, ... недели» — уран ... фильм (1-дэхи ба ... ри).

СУББОТО, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.35 — Үглөөнэй гимнастика 9.50 — Физкультура эрхилэгшэдтэ заабаринууд. 10.00 — «Үхибүүдтэ ангуудай гүлгэд тухай». 10.30 — «Спортлотогой» 18-дахи тираж. 10.40 — «Таанадта, түрэлхид». 11.10 — «Эдиршүүлэй уран бэлиг». 11.40 — Харгын аюулгүйе сахиха. 12.10 — И. С. Бах. Хүгжэм. 12.25 — Политическэ шэнжэлэгшэ Ю. А. Летунов телевизор харагшадай асуудалнуудта харюусаха.

Улаан-Үдэ. 12.55. — Шэнэ һонин (буряадаар). 13.05 — Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо. Д. Банзаровай нэрэмжэтэ БГПИ-гэй студентнэртэй композитор Б. Цырендашиев уулзаха. 14.05 — Киноочерк.

Москва. 14.30 — Арадай уран бэлиг тухай телепрограммануудай «һолонго» гэһэн уласхоорондын V фестиваль. (СССР). 15.00 —Мультфильм. 15.10 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 15.25 —«Ородой музей». Совет графика. 15.15 — «Циркын арена дээрэ». 16.55 —«Голубой патруль» — үхибүүдтэ фильм. 18.00 — «Ан амитадай аймагта». 19.00 — «Харилсаа холбоон» — тележурнал. 19.50 — «Сибирячка — уран һайханай фильм (1-дэхи ба 2-дохи сери). 22.00 — «Время». 22.30 — Фильм-концерт. 23.00 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Пахтакор» — «Спартак». 00.45 — Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат (2-дохи ба 3-дахи шата). ФРГ-һээ дамжуулагдаха.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 — Түбэй телевидениин болон бүхэсоюзна радиогой ород арадай инструментнүүдэй концерт. 13.50 — «Энээние хэж[...]».

Улаан-Үдэ. 14.30 ... фильмнүүд.

Москва. 15.20 — ... Оркестрэй наада[н] ... 15.40 — «9-дэхи ... — Киргизэй те[...] ... студиин программ[а] ... «Хождение по мук[ам]» ... серитэй уран һайха[най] ... «Хмурое утро». ... ри). 19.15 — «Ду[...] ... — Уласхоорондын ... 21.00 — «Амгала[н] ... ты, багашуул!» ... жэмтэ киоск. 21.45 ... тата фильм. 22.00 ... 22.30 — «Зелены[й] ... уран һайханай фи[льм] ...

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Байрын гэрнүүдые болзоортонь ашаглалгада тушааха» — түрүү бэшэг. «Шахтернуудай, энергетигүүдэй хото»— С. Бутыринагай, Ц. Цыренжаповай репортаж. (Эхин. Түгэсхэлынь 2, 4-дэхи хуудаһануудта). «Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо—эрхим үгтамжа» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Ерээдүйн үндэр баян ургасын түлөө» — Н. Дегтяревой статья. «Колхознигуудай совет» — Ю. Коркиной мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Коллектив гурим сахина»— С. Убеевэй статья. «Тоннель соогуур поезднууд ябадаг болохонь» — А. Куклинай статья. «Ерээдүйдэ һургаал болохо» — А. Коротаевагай шэнжэлэл. Республикын промышленностиин 1983 оной нэгэдэхи кварталай түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай Буряадай АССР-эй Статистическэ управлениин мэдээсэл. «Правда Бурятии» газетэдэ харюусана.

Гурбадахи хуудаһанда. «Дүлэтэ публицистын нүхэд» — Ч. Гомбоинай статья. «Гайхуулха, баясуулха» — Р. Гаязовай рассказ. Хилын саанаһаа абта[һан мэдээсэл]нүүд.

Дүрбэдэхи ... «Мангар тара[...] ... рановскиин ... шалхы труба» ... вай рассказ. ... мэдээсэлнүүд. ... долоон хоногой ...

Реда[ктор] Р. Б. Г[...]

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54—54, зам. редактора -2-68-08, зам редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-34-05, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64 -36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов — 2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2 -33-61 отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-03396. Заказ № 96. Индекс 04649.